

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: FRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A paraszt.

Budapest, augusztus 30.

(S.) A szocializmust nemcsak az izgatók csinálják és nemcsak a nyomorúság. Csinálja azt sokszor a hatóság is, ha buta és lelketlen. Ime, egy eset. A *körös-apáti* kupaktanács gondolt egyet és „a tetemes köztartozások törlesztésére” letiltotta a keresményét ötvenkét mezei munkásnak, aki hetek óta békességben hordta be az odaváló bérlő gabonáját. Az ötvenkét munkás közül vagy nyolcna-tiznek volt egy kis adóhátraléka és ezért lefoglalták valamennyinek az egész követelését, a télire való egész kenyerét. Erre a munkások azonnal abba hagyták a munkát és ma kész a munkás-zendülés *Körös-Apátiban*.

Az eset nem nagy, de tanulságos. Megcsinálják a mezei munkások törvényét, hogy az arató-sztrájkoknak, amennyire lehet, eljüket vegyék; a törvény, noha vannak hibái, elég szépen beválik; az agrárszocializmustól legjobban megszállott vidékeken is haj nélkül végződik az aratás. És most betakarításkor jön egy műveletlen, ügyetlen falusi hatóság és gondoskodik róla, hogy egészen sztrájk nélkül mégse muljék el a nyár. Azt csak melleleg jegyezzük meg, hogy az apáti paraszt munkások a biharmegyei szocialista zavargások idején a legdühösebbek között voltak és így a hatóságnak ezzel is több oka lett volna arra, hogy ne bántsa őket, mikor békésen dolgoznak. És maga az eset, reméljük, nemcsak elszigetelten fog maradni, hanem lesz esze a felsőbb hatóságnak, hogy elsimítsa, mielőtt komolyabb következményei lennének. Hanem már ebből a kis kóstolóból is látszik, milyen bajt okozhat a hatóság ügyetlensége, erőszakossága a törvény és a kor-

mány legjobb intenciói mellett is. És nem az a fontos ebben az esetben, hogy megtörtént, hanem az a szomorú igazság, hogy nem lehet tudni, nem esik-e meg holnap másutt. Az a szomorú ugyanis, hogy a mi hatóságainkban — nagy általánosságban szólva és nem említve a derék kivételeket — kevés a szív és különösen kevés az olyan hatósági ember, aki jó szívet van a paraszt ember irányában.

A parasztot általában nagyon kevésbé becsülik meg nálunk. Pedig nemcsak megbecsülni, hanem szeretni is kellene a magyar föld népét, azért is, mert megérdemli, azért is, mert az okosság erre tanít bennünket. Nem volna ma agrárszocializmus, ha komolyan eszébe jutott volna valakinek a paraszt bajával törődni addig is, míg véres zendülések nem figyelmeztették az országot arra, hogy a földhöz ragadt földmives nép jogot és kenyeret követel nemcsak akkor, ha követválasztás van, hanem minden esztendőnek minden napján. Követválasztás idején ugyancsak udvarolnak neki az urak, s a választás után ugyancsak elfelejtik. És miközben teljesen megfeledkeznek róla, elmennek hozzá vándorapostolok, akik tebebeszélnek a fejét olyan dolgokkal, amelyet meg nem ért, nem a paraszt, hanem az sem, aki tanítja s az így kitanított szegény, elfelejtett, elhagyott parasztból lesz a szocialista paraszt.

Baj volt már ez a könnyelmű megelégedés is. Ennek kárát vallottuk és most ennek a jóvátételén dolgozik a kormány, igazán komoly eltökéltséggel, sok jóravaló száddal és már sok eredménnyel is. De egész sikere nem lehet addig a legbuzgóbb kormánytevékenységnek, a legbölcsebb törvényhozó munkának sem, a míg gyökerestől

ki nem pusztul az uri népből, de különösen a hivatalnok népből az a csökönys és szivtelen lenézése a parasztnak, az a megrögzött, dölyfös semmibevevés, amelyet a világ legkülönb parasztja meg sem érdemel, meg tűrni sem akar tovább.

Nem olyan utolsó ember ám a magyar paraszt, tisztelt falusi jegyző, adószedő, szolgabíró és egyéb urak. Legjobban az urak tudhatnák, akiknek napról-napra dolguk van vele, hogy milyen komoly, milyen okos, milyen becsületes ez a nép. Milyen tiszta, milyen szép, milyen munkás. Milyen büszke. Mindegyikben egy Dózsa György lakik. Mennyi bölcsesség van benne és mennyi hűség. Milyen erős és milyen gyöngéd is tud lenni. Milyen *úr* a magyar paraszt. Persze ezt meg kell benne látni. És meg kell végre érteni, hogy akár milyen volna is az a paraszt; ha csak paraszt is a paraszt; azért mégis ember, magyar ember, adófizető szegény ember, ezért az országért vérért, verejtékét hullató ember. Hát nem szabad vele úgy bánni, csak úgy parasztmódra. Nem is szabad. És főképpen nem okos dolog. Mert akár milyen hosszú is a türelme, egyszer mégis csak elfogy. És egyszer már elfogyott a magyar paraszt türelme. És akkor szepegni tetszett az uraknak.

Most egy kicsit megint nyugalom van. Ha így folytatják tovább, a mit megkezdték, az ok, akik az ország dolgát intézik; ha jó törvényekkel, gondoskodással, helyes, emberes gazdasági politikával, sok jóssággal és mennél kevesebb zsandárvirtussal dolgoznak tovább az agrárszocializmus ellen: akkor talán csakugyan eljöhét egyszer az az idő, mikor nem kell örülnünk, ha egyszer vér nélkül esik meg az aratás, hanem nyugodtan fog élni egymás mellett a birtokos ur, a kisgazda és a mezei munkás. Csak meg ne

T Á R C A.

Nyári levelek.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Irta Porzó.

Wiesbadeni séta.

Leszállt az est, ezrével jöttek csillagok. Derült az ég s ivlámpások nagy sokasága ég. A lombok levél-nyelvével megszólaltatja a fuvallat. Rejtelmes sugásával esengő világi kacaj változik. Megenyhült emberek a lég szárnyaira bocsátják a szót s felszabadult lelkek minden vidámságát, és indul mind a hány a park felé, ahonnan hívó zene zsong felénk.

Ime, a „gyógypalota”. Serenissimusnak régi bérlői, a franciák építették, hogy a roulette kergete nyavalyáját terjesszék itt s a közel Homburgban és a szomszéd Baden-Badenben. A hesseni fenség mindig megbízható szállítója volt a franciának: hol szálmagas legényeit adta el neki szép veretű napoleondorokért, hol ugyancsak ilyen pénzért hű alattvalóinak lelkét. De mivel ezeket az apró lelkeket hamar vitte el az ördög: megparancolta, hogy az ő jó hesseni népének hétköznap tilalmas a játék. Persze, hogy ünnepnapon aztán mind rárakták a heti keresményeket arra a pokoli karikára. Hanem hát: mik voltak ezek a filléres nyomorékok a franciának? Éppen csak egy fogára valók. Jöttek azonban a muszka, az amerikai, az angol, meg egy kicsit az öt világrésznek minden népei s a terjedelmes parkban a bükk, a cser, a platán és tölgy kezdett ember-gyümölcsöt teremni s az esti tűzijátékok ropogása között eldördült egy-egy tacerol (még akkor ezt hordták a zsebökben a n. é. öngyilkosok) s „a röppentyű piros fénye az éjféli harmattól gyöngyöző fű piros cseppjeiből

verődött vissza”, írja egy akkori német az ágostai „Allg. Zeitung” olvasóinak. Ez a vig élet most már csak Ostendében s Monacóban áll. Amannak fölsége ura esupán a socialistákra neheztel, de a játékbank sociusait szívesen látja; emennek fönsége uralkodója meg a tengerek mélyét vizsgálja, s amidőn horgára akad egy horogra akadt szerencsevadász: gyorsan visszabocsátja ismét, hogy láttán fejedelmi nemes szíve meg ne szakadjon.

A Louis XV. pazar stylusában díszesített márványos, érzanos termek némi kopást mutatnak, valamint megváltott már a szolgálak paszmántos ruhája is. Öjtött lábszárakon pedig a harisnyát kikezdte a moly. Az ebédli porcelái megnőttek, áruk összezsugorodott, izüket megrontotta az egyetemes kochbutter; de a német ezt így szereti. „Ha nem jó, legyen legalább sok.” Az újságlapokba élemedott asszonyok s agg urak temetkeznek, míg a gyermekvilág igazi szélvésztt támaszt a képes kötetek gyors és zajos forgatásával. Szinte hűsel mellettök az ember. De a két korvéglet között levő vendég nem bírja el e salonok hőségét s künn, a hűséb tornácra telepedett le s töltözik a bőven szabott kalbhaxe nevezetű olesó pecsenyével s dönti magába a habzó sört, miáltal a fiatalja a ragyogóra világitott kerti téren forog.

A zenészek meg muzsikálnak, a tavon egyes párok csolnakáznak s jó kedve van az egész világnak.

A bennszülöttek s honbeliek sűrűjéből, mint vetésből a pipacs, kivirt néhány francia kisasszony, csudás toilettéjével fojtogatva a jungferek galamb-szívét; s mint a buzavirág, finom színével kiválik az angol nő s hideg, tiszta szemével nézi, de nem látja a tömeget. Fel-feltűnik német nő is, aki szép. De vonásai mintha nagyolva volnának. Abba maradt biztató vázlatok. Az emberben fölébred a szobrász s szeretné finomabba kifraggni.

Az osztrák-magyar aristocratiában a mág-nás-asszonyok között a járásra nézve ki van adva a parola: a gyors és hosszú lépés. Ezt Németországban már régen gyakorolják a nők, még sétáközben is. Mintha amolyan stechschrittcs parade-marschban léptetnének el. De hiszen, nem soká fog fennállani ez a divat. Eltanulják a Hét-szilvássy, Stangelmayer és Kohn kisasszonyok, mint eltanulták az aristocera szálfá-irást. A grófi hölgyek, ahogy csöndesen visszaváltak az apró betűt, majd megint „lebegni” fognak, a régebbi regényíró urak nagy elégtételére.

Van itt sok ház, amely nem fogadó, s akár-hány olyan fiatal embert láttam, aki nem pincér. Elegáns, mint a követségi attaché, de korántsem olyan udvarias. Ha irányt kérdezek, némán bóki jobbra vagy balra a karját, mint hajdan Moltke.

Boldog világ. Zöld fa sátora borul rá minden tetőre. Az én utcám sarkán az a villa Clementina. Ugyanaz, melyből annak idején hurcolták el szép édesanyja mellől Sasát, akit magának követelt Milán. Azóta Sasa királyka lett s olyan rövidlátó, hogy még azt sem veszi észre, az ő papájának mi a célja. Még ma is emlegetik a nagyhatású drámai jelenetet, midőn a pompás és szenvedélyes Natália mint a nőstény-oroszlán védekezett a fia elrablása ellen. Megbomlott hosszú hajával játszadozott a szél. Tépett ruhával, meztelen, kerek tárt karokkal szegült eléje a vezénylő tisztnek, aki hódolva eresztette le kardját a bájos asszony előtt, ám a viaskodó édesanyát burkus fegyelemmel szoritotta vissza.

Százados hársak árnyán nyögve mászkol odébb. Majd megroskadot a forráságtól. Pedig ugró vizek, lomb mindenütt s jól esik nézmem a szellős architecturát. Néhány kisebb temploma is ilyen könnyüded stylen épült. Itt az uristen is nyaralóban lakik.

zavarják azt a szép, nagy és bölcsek munkát, amit az ország nagyjai végeznek, a falu nagyjai, a miniszternél is hatalmasabb, rá tartóbb kiskirályok, a helyi kormányzat emberei. Sok mindent lehet felülről gyógyítani, csak azt a dölyföt nem, amelylyel a falusi ur a parasztot nézi. Ennek magától kell elmúlnia, mert vele szemben tehetetlen a legbölcsebb és legerélyesebb felsőbb-ség is. Ugyanis nem elég a törvény és a többség utasításait végrehajtani, — pedig csak erre vigyázhatnak felülről — hanem jó szívet kell végrehajtani őket. És még ez sem elég; hanem állandóan nyilvánulnia kell annak az okos jóakarottnak, amely megbecsüli a parasztot, törődik az ügyével-bajával, nem fél a ködmön büztől és nem fintorítja az orrát erre a szóra: *paraszt*.

Vannak szerencsére a legalsóbb fokon is olyan tisztviselők, akik megértik ezt. Talán már sokan is vannak, de elegendően nincsenek. Mutatja ezt a körösapáti eset. Általánosságban sajnos, az az igazság, hogy bizonyos paraszti szónoktól nem tud megszabadulni a tisztviselő és általában a kapufos ember. Erről pedig végre le kell szokni. Nézzék embernek a parasztot, a kinek annyi joga van a megbeszélésre és szeretetre, mint más embernek. A kinek éppen úgy fáj, ha igazságtalanok és kegyetlenek hozzá, mint másnak. Aki tür is egyetmást, de aztán, ha kitör belőle a harag és elkeseredés, akkor bizony nem igen néz se istent, se embert, se törvényt. És ez — bármennyire szörnyűködnek az urak — egészen természetes. Az emberi törvénybe beleütközik, de a természet törvényébe nem. Mert a paraszt végre is csak paraszt.

KÜLFÖLD.

Megfenyített német képviselők. Berlinből táviratozza tudósítónk, hogy politikai körökben mára várták a Reichsanzeigernak azt a rendeletét, amelylyel a császár a közigazgatás élén álló birodalomgyűlési konzervatív képviselőket, akik a csatornájavaslatok ellen szavaztak, állásaiktól elmozdítja. A publikáció ma nem történt meg, de ez nem azt jelenti, hogy végképpen elmarad, csak éppen elhalasztódott. Azt beszélük, hogy a megfenyített konzervatív képviselők közt vannak Posen és Lüneburg tartományi elnökei és tizenkilenc kormánytanácsos.

Wiesbaden talajából meleg konyhasós víz fakad. Csaknem olyan hig az ize, mint a table d'hôte levesének. Hatásra azonban alaposabb. Persze, van ez nekünk is. De hát mit érünk vele, mikor az a hibája, hogy a mienk. Mert van-e bármiféle ásványos kút, mely a mi áldott hazánkban ne buzogna? Sőt van olyan forrása is, melynek párja sehol sem akad: a szénsavas kénes paradí. Mit ér mind ez?

K. Gy. gróf egyszer Spanyolországban keresett enyhülést a bajáról. A senior dottore alaposan megvizsgálta a magyar mágnást s aztán így szólt: „Tudnék én vizet, amelytől tetemes javulást várhatna Exciád, de az menkü messze van.” — „Nem bánom én, ha a déli sarkon van is, csak mondja meg, melyik az a csodatevő víz?” kiált a gróf ur. — „Az a kitűnő forrás Magyarországon van, a neve Paradí. Hogy el ne felejtse, föl is írom.” — Feleli K. Gy.: „Sohase fáradsz föl vele, orvos ur; az a Paradí az én tulajdonom.”

Igy vagyunk a „fango” nevű vulkáni iszap-pal is, melyet nagy hűhóval kezdenek terjeszteni idegen vállalkozók minálunk. A hévízi fango Keszthely tövében bánának bővebb s valamelyest közelebb is esik, mint a római *bagni* terméke. De mikor hazai ez is. De mikor már a debreceni hetivásáron küzködik a magyar termelő az amerikai széna és szalonna ellen, mint-ha a hajdusági kaszálókön csupán királydinnye teremne meg kutyatej, a hízói pedig nem kukoricát ropogtatnának és nem csalányos, zsiros moslékot szűresőlnének, hanem tartanak bogáncson meg savón.

Persze, hogy a sok üdvös gyógyviz mellett elkélne nálunk a kényelem, a tisztaság, a rend meg az árak mérséklési volta is. Meg hogy Eösváryék ne néznék ki a közös ebédől s a sétat-helyekről sem Hobelymayeréket, sem Kohnékat, mikor, főképpen a fiataljai, legalább is vannak olyan magyarosak és vannak olyan műveltek, mint a régibb családok hajtásai. Régi nóta, melyet évek óta haitok a sikernek teljes híjával. De

A Dreyfus-pör végtárgyalása.

(Huszdik nap.)

— A Budapesti Napló kiküldött tudósítójától. —

Rennes, augusztus 30.

Fölmentik-e, vagy elítélik-e Dreyfust? Ha fölmentik: kedvező kisebbséggel, ugyanis három szóval négy ellenében, avagy *per majora*, vagy pedig egyhangulag hozza-e meg a haditörvényszék a fölmentő ítéletet?

Ezek a kérdések foglalkoztatják — bizvást el lehet mondani — az egész világot.

Akik immár huszdik napja figyelemmel kísérik a haditörvényszék tárgyalásait, szemtől-szemben állunk a század legnagyobb tragédiájának ördögi intrikusaival s kutató szemmel nézzük a hét katonai bíró viselkedését, arcvonásait: annyit bizonyossággal mondhatunk, hogy a haditörvényszék tagjai már megalkották a maguk ítéletét. Mindegyikük tisztában van azzal, hogy hogyan fog szavazni.

Tapasztalataink után azt is szinte biztosra vesszük, hogy az egyhangú elítélés lehetősége ki van zárva s a legrosszabb esetben „par faveur de minorité”, három szavazattal négygel szemben fogják fölmenteni Dreyfust, aminek természetesen az a következménye, hogy a hadsereg kötelekéből kirekesztik.

Sokan, nagyon sokan azt tartják, hogy *per majora* hozza meg a haditörvényszék a fölmentő ítéletet s ezzel teljesen rehabilitálja Dreyfust, de nem kevés a száma azoknak sem, akik egyhangú fölmentést várnak.

Igaz ugyan, hogy nem csekély dolog az, ha aransujtásokkal és drágaköves érdemrendekkel pompázó tábornokok kardjukra fogadkoznak, hogy Dreyfus áruló: a katonai fegyelem s a föltétlen alárendeltség azt parancsolja, hogy az alantak — egy ezredes, két alezredes, két őrnagy és két százados — vakon higgyenek feljebbvalóiknak. De a husznapos tárgyalás annyira kompromittálta az egykor nagynevű generálisokat, a tizenkét hamisított „okirat” annyira megrendítette a katonai bírák meggyőződését, hogy lehetetlenség elítélniök Dreyfust.

És van még egy nagy biztosíték a mellett, hogy az ítélet nem lehet marasztaló: az uralkodók állásfoglalása. Éppen most kapóra jön egy Stockholmban akkreditált diplomatának az a leleplezése, hogy Oszkár svéd király egy udvari ünnepen

a vatesek szent örületével mégis hiszem a jobb kort.

Hogy elhaladok a boltok előtt, becsies beszédet hallok. Már ha magyar szó nem zendül körülöttem, szinte jól esik az ilyen fél-honfitárs is, aki, bár ha nem a kvóta arányában, de csak közösséget vállal a magyarral, ha p. o. ezt rá akarja szedni az az előkelő ur, aki mellesleg főpincér a francia szabású restauránsban. Józsi bácsi, akivel reggelinél esett örvendő találkozásom, ezt szívesen el is ösmerte, mondván: „Háze kerül közte jóra való is, e. m. a. f.!”

A nem is széles Rheinstrassen, a kocsis- és gyaloglaton kívül két vágány húzódik el egymás mellett: a gőz- az elektromos, meg a lovas-tramway. Kerül-fordul szünetlen a Nero hegyétől le a Rajna partjái, s nem is idegen, hanem helybeli és vidéki közönség tölti meg, mert jönnek Bieberichből s Mainzából, vagy igyekeznek oda. Vig nép. Nemesak a kedvező helyi viszonyok, de a neki lendült birodalmi gyarapodás, a német s főképpen a rajnamenti gyártmányok dus keleti, a gyáripar diadalmas utja a világ nagy kikötői felé magyarázzák ezt a jó kedvet, melyet itt még a közel Rajna és Mosel zamatos borai is növelnek. Meg a nagyméretű dícsőség, mely bizony szintén a fejükbe szállott s abban az ismeretes biederb deutschthümeleiben nyilatkozik, mely nem az én izlésem. Mert csodálkoztak rajtam, hogy én, aki olyan jól tudok németül, nem valloam magam németnek. „Denn kann's was Schöneres jeben?” mondá az egyik s nyájasan adta át nekem névjegyet: *Jaques Louis Bornemann*. „Miért nem Jakob Ludwig?” kérdezém. „Ja wissen Se, s' klingt vornehmer so.”

A kaluzsák jó dolga van ezen a vonalon. Innen is, onnan is nyulik felje a flaskó s művelt férfiú létére jókorát huz mindenikből. A kerék-kötést meg kerék-eresztést (franciául „dörzsfék”) műkedvelő dörzsfékezők végzik, ami a zajos asszonyok szerint „furchtbar nett”.

Lenn Bieberichben megállnak a Köln felől érkező nagy személyszállító hajók, ontva ki ma-

sok diplomata jelenlétében Dreyfus ártatlanságát hangoztatta.

Ebből az alkalmából emlegetik, hogy Ferenc József király még a revízió elrendelése előtt a bécsi diplomáciai kar előtt szóba hozta a Dreyfus-affért s azt mondotta, hogy meg van győződve a szerencsétlen kapitány ártatlanságáról.

Nyílt titok, hogy Vilmos császár és Umberto király is nem egyszer ártatlannak mondotta Dreyfust, pedig a német császár és az olasz király bizonyára ismeri az afférnek a legrejtettebb titkait is.

Ugyancsak diplomáciai és udvari körökből szivárgott ki az is, hogy Miklós cár szintén ártatlannak tartja Dreyfust s nincs valami nagy véleménye a francia katonai igazságszolgáltatásról. Azt is beszéltek beavatotti helyen, hogy a francia külügyminiszter legutóbbi pétérvári látogatásakor felvilágosításokkal szolgált Miklós cárnak az affér felől, amiből nyilvánvaló, hogy a francia kormány el van tőkélve az igazság kiderítésére és hogy a cár nagyon érdeklődik Dreyfus sorsa iránt.

Szóval Európa leghatalmasabb uralkodói Dreyfus mellett szállanak sikkra és ez nem csekély hatással lesz a haditörvényszékre.

Érdekes tanu fog legközelebb a haditörvényszék elé állani, ha ugyan Jouaust elnök reflektálni fog ajánlkozására. Ma azt beszéltek ugyanis, hogy Sarah Bernhardtól levél érkezett a haditörvényszék elnökéhez. A nagy Sarah állítólag kész esküt tenni arra, hogy Rochefort egyszer az ő jelenlétében Bertulus vizsgálóbírónak hivatalos helyiségében azt mondotta, hogy meg van győződve Dreyfus ártatlanságáról, de sohasem fogja azt bevallani a törvény előtt, mert ebben az ügyben nagy érdekek forognak a kockán.

Ezekről a híresztelésekről folyt a beszélgetés a mai tárgyalás megnyitása előtt. Később megint más téma kötötte le mindenkinet az érdeklődését: beavatottak hírül hozták, hogy a nacionalisták új *coup-t* terveznek, amelynek a keresztülvitelére Rogel tábornok vállalkozik. Senki sem tudja, hogy mi készül, de holnapra szenzációs eseményeket várnak.

A tárgyalás.

Rennes, augusztus 30.

Jouaust elnök 6 óra 40 perekor nyitotta meg a tárgyalást. A tanuk padján Mercier az egyetlen katonatiszt.

Elsőnek Paul Meyer egyetemi tanár, az Institut

gukból s szíva be magukba a tenger turistát. Beváltkoztam, hogy Mainzban kiszálljak. Aranyos alkonyi fény rezgett a Heine folyamán. S hogy zugott alattam s elmaradt mellőlem a nagy sziget és a hosszú hidon átnyilalt a villamos, mig amott lejjebb kigyultak a város partján az ivilámpások: azon tűnődtem, vajjon hogy is kerülök én egyszerre Budapestre? Persze, egy kis esti homály kell hozzá, meg egy csöpp haza való vágyakozás.

Wiesbaden emlékművei közt nevezetes egy orosz nagyherecegnőnek pazar mausoleuma s szemben a színházzal Frigyes császár szobra. Tán tetszik kérdezni, hogy ki ez? Mert bizony alig emlegetik nagy Németországban. Hát ez I. Vilmos császárnak a fia s II. Vilmos császárnak az apja. Az egykor híres „unser Fritz”, aki ma, mint vendég a hótelenben, csak szám a porosz uralkodók sorában. Nincs is neki a nagy birodalomban ezen kívül emléke. Ahová tekintek: épületek, szépülések. Az állványokatt itt karsu rudakból s nem róppant szálfákából róják össze, mint a nagyobb bátorság végett, minálunk. Aminek természetes következménye, hogy az itteni állványok nem dőlnek össze.

Ezt a várost nyári színhelyévé avatta a fiatal császár s színháza is udvari. A nagy függönye olympusi jelenetet ábrázol: Apolló a kilenc muzsával. Ennek a szeretetreméltó istennek nem fűrtös a feje. Katonásan nyírott hajat visel, gondosan meg is van beretváva s a bajusza kackiásan fölfelé sodorítva. Kezében, amely lantol, éppen csak a sassal koronázott sisak hiányzik. Uj-német bizanci stílus. Hogy a finom érzékű ifju fejedelem eltűri ezt az otromba hízélgést.

A Nero erdős hegyéről tekintek alá ez áldott völgybe. A nap, dona Sol, az 6 arca elé, az új divathoz képest, könnyű fátyolt vont s szebb is volt így. Mióta a csillagvizsgálók indiscretiója leleplezte, hogy neki is vannak szeplői, óvatosabb lett és kacérbabb.

de France tagja, az *École des Chartes* igazgatója áll a tanuk sorompója elé s az általános kérdések után áttér vallomására.

(A bordereau.)

Már a bordereauak a Matinben közölt fakszimilje után határozottan meg voltam róla győződve, — így kezdte a tanu — hogy a bordereau Esterházy írása. De akkor még nem állíthattam a nyilvánosság előtt, mert a bordereau nem volt a kezemben és a fakszimile még nem zárta ki azt, hogy Esterházy írását pauszálták, jóllehet az ilyen pauszált íráson mindig mutatkozik bizonyos reszketegség, amely a fakszimilén éppenséggel nem látszik.

De midőn a semmitűszék tárgyalásán megláttam a bordereau eredetijét, határozottan ki kellett jelentenem, hogy az eredeti írása nem pauszált, hanem *rendes folyó írás* és miután láttam Esterházy leveleit, kijelentettem, hogy a bordereau tőle való.

A leg gondosabb vizsgálat alapján és a papír minőségének tekintetbe vételével mondhatom ezt.

A Zola-pör idején azt mondták nekem: Az ön vizsgálatának nincs semmi alapja, mert mindig azon lovagoltak, hogy nem láttam az eredetit és *Pellieux* tábornok azt mondta, hogy a Matinben közölt fakszimile nem hasonlít az eredetihez. Ekkor kértem, hogy mutassák meg egy pillanatra az eredetit, de nem teljesítették kérésemet s még csak a *fotografát* sem mutatták meg. Így aztán természetes volt, hogy az én véleményemtől megtagadtak minden megbízhatóságot.

De azóta mégis láttam az eredetit s most már határozottan mondhatom, hogy a bordereau Esterházy írta.

Mennyiben lehet az írásszakértőknek egyáltalában hitelt adni? folytatja fejtegetését a tudós igazgató. — Világos, hogy a mi tudományunk nem csalhatatlan és nem vezethet abszolút bizonyosságra. De ha elibünk tesznek valamely természetes írást és hiteles összehasonlító darabokat bocsátanak rendelkezésünkre, akkor igen sok ok van arra a föltevésre, hogy mi irás-ismerők, akik hozzá vagyunk szokva ezer meg ezer kéziratnak a vizsgálásához, nem igen vagyunk alávetve a tévedésnek.

(Esterházy és Dreyfus írása.)

A tanu leül és technikai fejtegetésekre tér át, egymásután hasonlítgatva össze Esterházy és Dreyfus írását a bordereauval. Így az akcentussal ellátott e betű mindig külön van választva a következő szótágtól a bordereauban s ugyanezt láthatni az Esterházy írásán is, míg Dreyfusnak az írásában ez sohasem fordul elő. Dreyfus a t betű keresztvonalát alulról fölfelé húzza, míg Esterházy írásának nincs meg ez a sajátja. Esterházy a trés szó után kapcsolójelt tesz, ami már nem szokásos. Jellemzők a dupla s-ek is. Dreyfus olykor hosszú és rövid s-et ír, mindig előréteve a hosszú (s), Esterházy pedig éppen fordítva teszi ezt (s').

(Bertillon hóhortja.)

Azután Meyer áttér Bertillon rendszerére, amelyet gnyos kritikaának vet alá. Megjegyzem — ugymond — hogy Bertillon rendszerre ellene mond a józan emberi észnek. Már a *vártervről* is kijelentettem ezt és most még határozottabban jelentem ki. Bertillonnal hosszasan beszélgettem rendszeréről s a mit tőle hallottam, valósággal kétségbe ejtett. Az, amit ő ezzel a rendszerrel produkál, önzívnt előtti korba illő valami és szomorú szüleménye egy zagyva agyvelőnek. 1894-ben talán még lehetett volna rá hallgatni, de ma, midőn előttünk van Esterházy írása, az ő rendszerének semmi létjogosultsága sincs s egyszerűen képtelenség.

Most már aligha akad szakértő, aki azt mondáná, hogy a bordereau írása nem folyékony, *rendes, gyors írás* s éppen úgy nem fog többé írásszakértő találkozni, aki még azt merné állítani, hogy a bordereau nem Esterházynek a kezeirása. Hisz ez már kétségtelenül evidens.

(A bordereau Esterházy műve.)

Molinier, az *École des Chartes* tanára, a következő tanu, aki ezeket mondotta:

— Egész életemben kéziratokat vizsgáltam s így szemem nagyon biztos a kéziratok fölismerésében és megítélésében. Sohasem kételkedtem, mert nem is kételkedhettem abban, hogy a bordereau Esterházy írta.

Vannak ugyan hasonlatosságok Dreyfus írása és a bordereau között, a milyenek egy ország és egy kor embereinek írásai között elő szoktak fordulni, de viszont sok eltérés is van, erős és feltűnő eltérés, míg ellenben a bordereau

és Esterházy írása nemcsak hasonló, hanem *semmi eltérést sem mutat*. A bordereau számos karakterisztikus momentumra, amelyeket Dreyfus írásában nem találunk meg, állandóan visszatér Esterházy írásában.

Esterházynek 1894. augusztus 14-iki levele, ha nem volna is a bordereauhoz vezető logikai kapocs, miután az egyikben ez áll:

Megyek a hadgyakorlatra...

A másikban pedig:

Jövök a hadgyakorlatról...

akkor is jó szemnek az első pillantás minden kétséget kizárólag megmutatja, hogy az írás kitől való.

Molinier kritizálja *Teyssonier*nek s az Esterházy-pör három írásszakértőjének szakvéleményét és nevésegesnek mondja Bertillon rendszerét. A legtöbb írásszakértő kémkedési ügyekben mindenütt titkokat sejt. Ugy vannak vele, mint a titkos rendőrök, akik mindenki bennét, szinlelést látnak. Az igazság olyan nyílt és olyan világos, hogy előre senki el nem zárkozhatik.

— Ime, itt van Esterházy írása — folytatja Molinier. Lehetetlen föl nem ismerni benne a a bordereau írását. Előttünk van Esterházy vallomása. Hogyan lehet itt az ítéletnek mellékutakon bolyongania?

Igaz, mutattak nekünk másféle leveleket is, amelyek szintén Esterházytól valók s az írásuk mégis egészen más. Csak hogy ezek a levelek későbből kelteződtek, amikor Esterházyt már gyanuba fogták s erre ő szántszándékkal elferdítette az írását. Minden más írás ugyanolyan, mint a bordereau vonásai, amint hogy csakis ő a bordereau írója és senki más.

(Mercier szenzációja.)

A szakértői magyarázatokba kissé belefáradt és kifelé szállingózó közönséget egyszerre csak meglepetés éri. Mercier szót kér. Mindenki feszült kíváncsisággal várja, hogy mi hozzászólása lehet Merciernek egy írásszakértői fejtegetéshez. Különbösen is általánosan feltűnt, hogy Mercier viselkedése két nap óta nagyon megváltozott. Tegnapelőtt, mikor az a hír terjedt el, hogy Angliába akar szökni, ahol a felesége — született angol nő — ingatlant vásárolt, — rendkívül jókedvű volt és tréfás megjegyzéseket tett a katonatiszteknek. Tegnap fűszólt, hogy Mathieu Dreyfus megvédelmezze az ellen a vád ellen, hogy Sandherrt meg akarta vesztetni és mindenki csodálkozott azon a kijelentésén, hogy Sandherr sohasem beszélt neki Mathieu Dreyfus vesztegetési kísérletéről, hanem ellenkezőleg tisztességes embernek mondta őt. Ma is mindenki azt hitte, hogy Mercier valami meglepetést tartogat s kíváncsian várták a felszólalását.

Elnök: Mit kíván, tábornok ur?

Mercier megjegyzi, hogy Grenier prefektus, akit a napokban kihallgattak, a semmitűszék előtt azt vallotta, hogy Esterházy Mathieu Dreyfus följelentése óta erősen megváltoztatta írását és különösen arra fektetett gondot, hogy betűi gömbölyűbbek legyenek.

Szenzáció! Hiszen megerősítése annak, amit Molinier Dreyfusre nézve kedvezően vallott! Mindenki el van ámulva, még a védők is. Labori megütődve pillant Demangerre és az elnök már a következő tanut szólítja elő, amikor Labori felocsudik meglepettségéből és így szól:

— Meg kell jegyezmem, hogy Mercier tábornoknak ez a kijelentése, ha jól értettem, megerősítése annak a föltevésnek, hogy Esterházy írta a bordereaut; mert ha 1897-ben megváltoztatta az írását, ezt csak azért tehette, hogy a bordereau másának a Matinben való megjelenése után a gyánút magáról elhárítsa. Kérném hát Mercier tábornokot, mondja el nekünk még egyszer, hogy valóban jól értettem-e.

Mercier, ki már a helyére ment, ismét előréjön és nyugodtan azt mondja:

— Megerősítettem Molinier vallomását abban a pontban, hogy Esterházy 1897-ben csakugyan változtatni kezdte az írását.

Labori (látható elégtelenséggel): Hát ugy van, amint mondtam. (Mozgás.)

(A magyarázat.)

Az incidens azonban ezzel nem ért véget. Mercier még nem mondta ki az utolsó szavát ebben a különös dologban.

A következő tanu *Giry* szakértő, szintén az *École des Chartes* tanára, aki ugyanugy vall, mint Molinier és Meyer.

— Nem vagyok — ugymond — professzionátus írásszakértő, csak kedvtelésből űzöm ezt a tudományt, Az *École des Chartes*ban diplomáciai iratok tanulmányozásával foglalkozom és nagy gyakorlatom van valódi és hamis iratok fölismerésében. És e gyakorlatom alapján tiszta lelkiismerettel mondhatom, hogy a bordereaut Esterházy írta. Arról nincs tapasztalatom, hogy Esterházy megváltoztatta volna az írását.

Labori: Nagyon szeretném, ha Mercier tábornok előbbi megjegyzésének jelentőségét meg akarná magyarázni.

Mercier: Ismétlem, hogy csak konstataálni akartam.

Labori: Mit szól Mercier tábornok ur a szakértők egyhangú véleményéhez?

Mercier: Csak azt mondhatom, hogy nem vagyok írásszakértő, de kijelentem, hogy tovább is ragaszkodom Bertillon nézetéhez.

Labori: De mivel magyarázza meg azt, hogy Esterházy a Dreyfus Mathieu följelentése után megváltoztatta az írását?

Most végre Mercier kivágja a tromfot:

Mercier: Emlékezhettek rá, hogy Bertillon kifejette, hogy Esterházy, akit strohmannak fogadtak fel, hogy magiának valja a bordereau írását, a fakszimilének a Matinben való megjelenése után megváltoztatta az írását, hogy a bordereauéhoz hasonlóbbá tegye.

Ez volt hát a *truc!* Mindenki bámul és Labori sem titkolhatja ezen az igazi jezsuita fogáson való álmétködését.

Labori azonban nem hagyja annyiban a dolgot. Kéri a bíróságot, hogy hasonlítsák össze a bordereau írását az Esterházy megváltoztatott írásával.

Ezzel ért véget az incidens, mire az elnök szünetet rendelt el.

(Beszélgetés Schneiderrel.)

Szünet után *Georges Picot* akadémikusnak a kihallgatása következik.

Demange kérdésére a tanu elkezd:

— Május havában egy barátommal találkoztam Schneider ezredes osztrák-magyar katonai attaséval.

Carrière kormánybiztos: Tiltakozom e tanu indiskréciója ellen.

Elnök: Ne emlitsen neveket.

Picot: Ez a katonai attasé erős szavakkal tiltakozott bizonyos francia tiszték viselkedése ellen, akik nem hisznek idegen tiszték becületszavának. Ez az ágens azt is mondta nekem, hogy Esterházyt közönséges csalónak tartja. Kifejtette továbbá, hogy a bordereauban föl sorolt okmányok közül csupán a páratlan számok érdekeseek, a többi csak töltelék volt. Azt a határozott benyomást nyertem, hogy ez az ágens Esterházyt tartja a bordereau szerzőjének. Elmondta, hogy Esterházy fizetését lefoglalták s hogy ezért lépéseket tett, hogy a hadügyminisztériumba beveggyék. Az a katonai attasé, a kinek a bordereau száma volt, kevés nappal azután elhárította, hogy megújítja az Esterházyval való összeköttetést és ekkor írta meg azt a levelet, amely ebben a pörben, mint *petit bleu* szerepel. De aztán meg gondolta a dolgot és így szólott:

— Igazán kár volna ezzel a csalóval újra kezdeni.

E szavak után eltépte s a papirkosárba dobta a *petit bleu*-t.

— Ez mindaz, amit vallhatok, tette hozzá a tanu.

(Rogét tiltakozik.)

Rogét tábornok szót kér és hevesen tiltakozik Picotnak az ellen az állítása ellen, hogy egy katonai attasé csodálkozásait fejezte ki a felől, hogy a francia tiszték nem biznak idegen kollégáik szavában. Rogét tábornok rámutat arra, hogy a szóban forgó idegen tiszt az után, hogy Mercier tábornok ellen feltűnést keltő cáfolatot tett közzé a *Figaróban*, kénytelen lett beismerni, hogy szerzője egy olyan iratnak, amelynek szerzőségét azelőtt letagadta. Azt kérdezi a tanutól, hogy erről mi a véleménye.

Picot azt válaszolja, hogy ő nem fűzött kommentárt a beszélgetéshez.

Rogét tábornok Demangenak egy megjegyzésére kijelenti, hogy senkit sem vádol és senkit sem menteg. Csak arra a megjegyzésre szorítkozik, hogy Picot beszélgetése május havában történt, amikor a semmitűszék vizsgálata már ismeretes volt. Ő a tanu vallomásába azért szölt bele, mert a vitába francia tiszteket vontak bele, akiknek joguk van védekezniük, ha megtámadják őket. (Mozgás.)

(Titkos ülés lesz.)

A következő tanu *Deloye* hadügyminisztériumi tüzérségi igazgató. Deloye elmondja, hogy őt *Frey-* *cinet* 1899. elején azzal bizta meg, hogy a semmitű-

székek felvilágosítást adjon a tüzérségi szerek sajtóságairól. Azután ismétli azokat a magyarázatokat, amelyeket a semmitószéknek a „120 court” jelzésű ágyú fékezéjéről adott. Kijelenti, hogy 1894-ben csapattisztnak lehetetlen volt erre vonatkozólag bármit is közölnie. 1894-ben a könyvpiacra egyáltalán semmiféle szabályzat nem volt arról az ágyúról. Csak 1896-ban fődöztek föl indiskréciókat a Robin-féle gránátra vonatkozólag. Vezérkari tisztnek nem volt lehetetlen megszereznie a lőkönyvet.

Ugy a bírók, mint a védők sok technikai kérdést intéznek a tanuhoz.

Az elnöknek arra a kérdésére, milyen észrevételei vannak Deloye vallomására, azt mondja Dreyfus, hogy nem akar a börténreában foglalt kifejezésekkel foglalkozni, sem hipotéziseket nem akar föllátni. Ujra el fogja mondani, mit tudott 1889-ben és 1890-ben Bourgesben a 120 court jelzésű ágyúról. Ismerem — mondja a vádlott — a hidropneumatikus fékező alapját. 1890-ben Bourgesben Mercier tábornok és a bourgeois helyőrség összes tüzérszítjei jelenlétében előadást tartottak arról a fékezéről. Bemutatták a fékező mintáját, ahogy a saint-cyri iskolában szokás.

— Ez az egész, amit erről a fékezéről tudtam. A 120 court jelzésű ágyút kétszer láttam. Nem láttam sohasem vele lőni vagy gyakorlatokat végezni. Sohasem voltam jelen a lövőgyakorlatokon az alatt a két esztendő alatt, amit a vezérkarnál töltöttem.

A vádlott végül arról beszél, hogy mit tudott a 91-es srapnelről.

Carrière kormánybiztos bejelenti, hogy a hadügyminiszter a harmadik tüzérségi igazgatóval összegyűjtette a védelem kérte okiratokat, amelyeket Deloye *ugyanolyan rendszabályok mellett* közölhet, amint a titkos dossziert közölték.

A bíróság elrendeli, hogy ezeknek az okmányoknak a közlése végett a holt napi ülést zárt ajtók mögött tartásuk meg.

Demange kívánságára Hartmann és Ducrocq őrnagyoknak megengedik, hogy ezen az ülésen jelen legyenek.

A tárgyalást 1/12 órakor rekeszti be az elnök.

* * *

(A kormány jegyzéke.)

Páris, augusztus 30.

A sajtó egyre követeli, hogy indítsák meg az eljárást Mercier tábornok ellen hivatalos hatálommal való visszaélés és hamis okmányok felhasználása miatt.

Ma a kormány hivatalos jegyzékben közli a lapokkal, hogy a kamara legutolsó határozata következtében, mely szerint a pör bevégezése előtt senki ellen sem indítandó meg az eljárás, a kormány akadályozva van cselekvési szabadságában és egyelőre semmit sem tehet..

(Interview Cordier ezredessel.)

Róma, augusztus 30.

A Tribuna mai esti kiadásában interview-t fog közölni, amelyet rennesi levelezője folytatott Cordier ezredessel, a hadügyminisztérium hírszerző irodájának volt helyettes főnökével.

Cordier ezredes meg van arról győződve, hogy a haditörvényszék föl fogja menteni Dreyfust. — De akkor mi lesz a hadsereg becsületével? kérdezte a hírlapíró.

— Dreyfus azt sohasem kompromittálta — mondotta az ezredes — de tönkretette az a négy vagy hat tábornok, akik mikor látták, hogy Esterházy és társai őket az orruknál fogva vezették, megijedtek, hogy örökre kompromittálják magukat s inkább büntetésükért szegődtek egy gazembernek.

A hírlapíró most azt kérdezte az ezredestől, miért mondotta, hogy Jouaust elnöknek éppen-séggel nem irigylendő a helyzete?

— Nagyon egyszerű a dolog — válaszolt Cordier. — Összeállították egy haditörvényszéket, amelynek elnöke előtt egymásután elvonulnak egy volt köztársasági elnök, hat volt hadügyminiszter, a vezérkar főnökei és helyettes főnökei, tábornokok, akik majdnem egytől-egyig azt erősítetik, hogy meg vannak győződve Dreyfus bűnösségéről. Érti most már, hogy miért kínos a Jouaust helyzete?

Cordier végül azt mondotta, hogy még két napig Rennesben marad. Reméli, hogy a kormány szigorúan fog elbánni a hamis tanúkkal s legalább is két tábornok ellen megindítja a büntető eljárást.

(Du Paty de Clam.)

Páris, augusztus 30.

Tavernier százados, aki már tegnap is egy órán át vallatta Du Paty de Clamot, ma reggel

ujra kihallgatta őt. A tegnapi kihallgatásról azt mondja a *Matin*, hogy Du Paty szenzációs leleplezéseket tett, amelyek közül az egyik olyan nagy jelentőségű, hogy közlését a lap a rennesi hadbírósnak hagyja.

Demange nincs jelen Du Paty kihallgatásán.

(A tiszteletreméltó személyiség.)

Páris, augusztus 30.

Madridi távirat jelenti, hogy *marquis de Valcarlos*, a párisi volt spanyol katonai attasé nyugdíjazták.

Valcarlos volt az a „tiszteletreméltó személyiség”, akire Henry 1894-ben, a nélkül, hogy megnevezte volna, úgy hivatkozott, mint akinek tudomása volt arról, hogy a francia vezérkarban áruló van. Picquart pedig azt mondotta Valcarlosról, hogy a kémkedő irodától többször pénzt kapott. Akkoriban Valcarlos nem cáfolta raeg ezeket a híreket, s így hirtelen nyugdíjazása büntetésszámba megy.

Páris, augusztus 30.

Valcarlos *marquis*, volt párisi spanyol katonai attasé elhatározta, hogy a *Figaro* ellen pört indít azok miatt a cikkeik miatt, amelyeket a *Figaro* a Dreyfus-ügyben való szerepléséről közölt.

(Meghazudolt tanu.)

Páris, augusztus 30.

Bodsonnak nővére, akiről a tárgyalás folyamán szó volt, a következő levelet intézte a *Figaro*hoz:

Dubreuil ur hazudik a bíróság előtt. Fivérem sokkal nemesebb érzésű és önértesebb ember volt, semhogy eltúrta volna, hogy az ő tudtával valaki viszonyt folytasson a nevével. Ő szegény a múlt évben meghalt és az ő lelke nevében a leghatározottabban tiltakozom neve meghurcolása ellen.

Sógornóm egy millió frank hozományt kapott és apja halála után még 1,800.000 frankot örökölt; mikor Dreyfusszal viszonya volt, már elválva élt fivéremtől.

Annyira fel vagyok háborodva, hogy egyelőre nem mondhatok többet, de ha akarják, bővebb felvilágosítással is szolgálhatok.

(A felbérelt orgyilkos.)

Marseille, augusztus 30.

Antibesben, Marseille mellett egy Alexandre Triffuad nevű embert fogtak el, akire teljesen ráillik Labori merénylőjének személyleírása. Triffuadnál, aki Charentba, *Déroutède* választókerületébe való, tört, revolvert és hamis utlevelet találtak.

A revolver tokján a következő felírás van: A. Charriere, Rue Nantes, Rennes.

Ez az az üzlet, ahol a merénylő a revolvert vette, éppen azért a rendőrség biztosra veszi, hogy Triffuad a tettes.

(Az operett-náboru.)

Páris, augusztus 30.

A Rue Chebrolban Guérin háza körül folyvást ott tanyáznak a rendőrök s a polgárőrök. A bennrekedtek közül néhányan az éjszaka a háztetőn mutatkoztak. Hajnali négy órakor Guérin is kiment a ház tetejére. Egyéb baj nem esett.

Páris, augusztus 30.

A revizionista lapok azt írják, hogy az antisemita liga házában, a Rue Chabrol-ban Guérinen és társain kívül ott rejtőzködik az orléans herceg, akinek a tartózkodása helyét két hét óta nem tudták. Allitóltag azért védelmezik magukat olyan kétségbeesetten a bennrekedtek, nehogy a herceg is kézrekerüljön. Hogy mi igaz ebből a híresztelésből, azt még nem lehetett megállapítani.

(Déroutède tiltakozik.)

Páris, augusztus 30.

Déroutède levelet írt Loubet elnöknek, amelyben tiltakozik az ellen, hogy rojalista összeesküvés vádja alatt állítsák az állami törvényszék elé, holott ő mindig a plebiszcitárius köztársaság híve volt. A mostani parlamentáris uralomra nézve veszedelmesebb lesz a monarkista elméletnek az ő elítélése, amelyet bizonyossá vesz, mert az ítéletet politikai ellenfelei fogják hozni. Követeli, hogy haladéktalanul üljenek törvényt föllőtte.

— BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 31-én új

előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK.

Budapest, augusztus 30.

— Személyi hírek. Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter ma Budapestre érkezett. — Kopenhágából táviratozzák, hogy a görög király ma odaérkezett és mindjárt Bernsdorfbra utazott. — Pap Géza országgyűlési képviselő tegnap elutazott, hogy néhány hetet töltsön Orosz- és Törökországban (Kaukázus, Konstantinápoly). — Csernátony Lajos, aki az utóbbi időben gyöngéledett, margitszigeti üdüléséből ma a városba visszaérkezett és este már a szabadelvű pártkörben is megjelent. — Dr. Nagy Albert, a Budapesti Újságírók Egyesülete orvosa, párisi tanulmányutjáról ma visszaérkezett a fővárosba és orvosi gyakorlatát újból megkezdte. — Köglér János, a m. kir. közigazgatási bíróság tanácselnöke haza érkezett a fővárosba. — Hindi-Szabó László miniszteri osztálytanácsos, a belügyminisztérium közbiztonsági osztályának vezetője, megkezdte szabadságidejét.

— A német oszárzná beteg. Berlinből táviratozza tudósítónk, hogy Augustza császárné évről meghült s ágyban fekvő beteg. A császárné a lábát is fájlalja, amelyet nem rég kifecamított s azóta nagyon megerőltetett. Az orvosok tanácsára a karlsruhei és oroszországi utazás az idén elmarad.

— A cár utazása. Pétervárról táviratozzák: A cár ma reggel Pétervárról elutazott Darmstadtba, ahol hosszabb ideig fog tartózkodni.

— A királyné emléke. Erzsébet királyné halálának évfordulója alkalmával a görög-keleti szerb egyházak is mindenütt gyászistentiszteleteket fognak tartani. Brankovics György patriárka a gyászistentiszteletek megtartására megleghangu körlevélben hívja fel a karlócai szerb egyházmegeye papságát, egyben meghagyja a szerb felekezeti iskoláknak, hogy a gyászos évforduló napján előadásokat ne tartsanak, hanem az iskolák növendékeivel együtt az istentiszteleteken jelenjenek meg. Hasonló körlevelet intéznek a többi görög-keleti püspökök is a szerb egyház papságához.

— Az orléans herceg utazása. Fülöp orléans herceg és felesége, Mária Dorottya főhercegnő több hetet töltött Kis-Jenőn s legutóbb Alesuthon, ahol nagyobb szerű vadászatokon vett részt. Az orléans herceg feleségével ma utazott el Alesuthról.

— Balassa Bálint nyugalma. Az Országos Nemzeti Szövetség, amely eddig igen sok szép és nemes dolgot cselekedett, ma arról értesíti egy könyvomatot utján a lapokat, hogy Balassa Bálintot, a régi magyar poétát meg akarja zavarni siri nyugalmában. Előttünk teljesen ismeretlen okból Balassa-Gyarmatról Budapestre óhajta szállítani a költő hamvait. Már kérnek is számára diszsihelyet. Hogy ennek mi az értelme, azt igazán nem tudjuk. Vagy talán nincs a Nemzeti Szövetségnek más dolga, mint hogy régi magyar költőket exhumáltasson a házájukból és diszsihelyet kérjen számukra Pesten? Minek protegjálják ok nélküli Balassa Bálintot, mikor annyi dolguk akadna másfelé? Hát nem mindegy a magyar litteraturának, hogy egy nagy poéta hol nyugszik? Hát háramlik abból haszon a magyar nemzetre, ha nagy fiainak hamvait ide-oda szállítják? Hogy egészen őszinték legyünk, ezt gyerekes dolognak tartjuk. Hagyják békében Balassa Bálintot, és ha már éppen akarunk valamit csinálni, nézzenek körül a magyarosodás, a közművelődés, az iparfejlesztés terén és még sok egyéb ilyen helyen. A nagy költők kultusza a legszentebb nemzeti kötelességek egyike, de ezáltal nagyon szerencsétlenül nyultak hozzá. És még egy megjegyzést. Ha már éppen nem akarják békében hagyni Balassa Bálintot, miért közlik ezt olyan sietve a lapokkal? Nem volna szebb kevesebb nyilvánosság és több megfontolás?

— A spanyol királyné utazása. Mária Krisztina spanyol régenskirályné Lussinpiccolóba való utazására vonatkozólag azt a hirt hozzák nyilvánosságra, hogy a bécsi spanyol követségnek a királyné állítólagos utazásáról semmi tudomása sincsen. A fejedelemnő külföldi utazása már csak azért is ki van zárva, mert ilyen esetben első sorban a cortes beleegyezését kellene megnyerni és egy ideiglenes régenst kinevezni; a cortes pedig csak október havában kezdi meg ülését. A királyi család most San-Sebastianban tartózkodik, és a fővárosba való visszatérése még nincs megállapítva.

— A tanfelügyelőség köréből. Az új iskolaév kezdetével a fővárosi tanfelügyelőség személyzete bővült s egyúttal áthelyezés révén változást is szenved. Így Gulvács Ferenc volt segédtanfelügyelő helyét Adamovics Pál pestmegyei segédtanfelügyelő és dr. Dudás Gyula helyét dr. Vértessy Gyula foglalja el. A fővárosi tanfelügyelőség inspicáló személyzete dr. Verédy Károly tanfelügyelővel az élén öt tagból áll. Az öt állami tanfelügyelőnek már megállapított munkarendje szerint 600 munkanapot szánnak az iskolák ellenőrzésére, a tavalyi 496 ellenőrző nappal szemben.

— Hirsch báróné hagyatéka. Párisból táviratozzák, hogy az április 1-én elhunyt Hirsch-Gerevű

Klára báróné hatvanhárom millió forintot kitevő hagyatékát még mindig nem tárgyalták le. A végrendelet, amelyet április 21-iki számunkban teljes terjedelmében közöltünk, tizenöt kodicillusból áll.

— **Iskola-ügy.** Steiner Miksa és Firnberg Salamon a soproni realiskola két növendéke abba a nagy bűnbe esett, hogy kugliztak. Ezért a ferelmes bűnért a haragos tanár urak hármast írtak a bizonyítványukba. Mindössze is nem nagy dolog az egész. Hanem Firnberg Salamon nagyon a szívére vette a dolgot s fejbe lötte magát. Steiner Miksa sajnálta a pajtását s amolyan gyerek észszel szóvá is tette Veszprémi Vilmos tanár előtt a dolgot.

— Képzeloje csak tanár ur, szegény Firnberg agyonlötöte magát. Egy rongyos hármast! — A gyerek észjárás csodálatosképpen annyira megbántotta a nagykoru tanár urat, hogy másnap becitáltatta a fiut az igazgatóhoz s ott alaposan eltángálta s legazembeverte. A fiu, aki elvlegre is tizenhat esztendő, egy kicsit rugkapált ez ellen a bánásmód ellen s ugyancsak ráförmédt a professzorra. Mika Károly tanár, aki a fiu kifakadását meghallotta, bajtársi kötelességből szintén megpofozta a fiut s végül evvel a jóakaratu tanácssal lödította ki: — Takarodjál s lödd magad fejbe! A végrendeletben pedig megírhatod, hogy miattam tettetted.

Steiner Miksának nyilván van annyi praktikus esze, mint Mika urnak, mert dehogyan lötte meg magát. Mindössze bepanaszolta a két professzort becsületsértés miatt s most a béka-egér harc elé nagy várakozással néz a soproni iskolás had.

— **Az aradi gyásznap.** Aradról jelenti tudósítónk: Arad város törvényhatósága elhatározta, hogy október 6-ikának ötvenéves évfordulóját gyásznappelell üli meg. A törvényhatósági bizottság egy szűkebb körü rendező-bizottságot küldött ki Salacz Gyula polgármester elnöklésével. A bizottság tegnap délután ülést tartott, mely alkalommal megbeszélétek az ünnep részleteit. Arad város közönségéhez hazafias felhívást bocsátanak ki, melyben arra kérik, hogy az ünnepen Aradra sereglő közönségek és az öreg honvédeknek adjanak ingyen-szállást. Dél előtt fél 9 órakor a minoriták templomában Csák Cirkjék rendfőnök fényes segédlettel ünnepi misét mond, melyen az összes hatóságok megjelennek. Az ünnep további része a szabadságsszobor előtt fog lefolyni, ahol a dalkör éneke után ünnepi beszéd következik. A bizottság ülésén Barabás Béla országgyűlési képviselő indítványozta, hogy kéressék föl valamelyik magyar költő egy hazafias alkalmi költemény írására, mely költeményt azután elszavalnák az ünnepélyen. *Institúris* Kálmán főjegyző és *Deutsch* Bernát pártolták Barabás indítványát, az elnök azonban ellenezte. Végül Barabás indítványát a szavazásnál majdnem egyhangulag elfogadták.

Október hatodikának ünnepi alkalmából kegyeletos terv foglalkoztatja a főváros polgárait is, kik a nemzeti gyásznap rendezésén fáradoznak. A tizenhárom aradi vértanu közül heten és pedig *Aulich*, *Pölteberg*, *Lázár*, *Schweidel*, *Török*, *Knezić* és *Nagy Sándor* tábornokok teteme ma is azon a helyen van, ahova a kivégzés után temették el. Most megszentelt sirba akarják helyezni a vértanuk földi maradványait s habár október hatodikáig erre nincsen idő, de a tavasszal akarják megvalósítani a tervet. Egy izben, a hatvanas évek vége felé *Atél* Péter aradi főispán indított mozgalmat e hét vértanu eltemetése végett, de akkor a katonai hatóság nem adott engedelmet a halottak kiásására.

— **Üres helyek a fővárosi iskolákban.** A mai számunkban közölt kimutatás a következőkben egészítjük ki: A IV. kerületi *kegyesrendi gimnázium*ba beirtak eddig 655 tanuló. A tavalyi létszámhoz képest osztályunkint: 5, 32, 13, 18, 0, 10, 11 és 8 hely van még üresen. A VI. kerületi *zöldfa-utcai leánygimnázium*ban 111 tanuló irtak be. Az V. kerületi állami gimnáziumban nem nyithatják meg a párhuzamos első osztályt, mert helyét egy újonnan megnyitott VIII. osztály foglalja el. Hasonlóképpen nem akarják megnyitni a VIII. kerületi állami gimnázium egyik párhuzamos első osztályát, mivel rendellenesnek tartják, hogy három párhuzamos első osztály legyen a gimnáziumnak. Azt sem tartják megengedhetőnek, hogy az V. kerületi megszüntetett első osztály helyébe a szomszédos VI. kerületi gimnázium osztályait szaporítsák. Ennek következményeképpen az idén nem fogadhatnak be annyi első osztályos tanulót, mint tavaly.

— **Templomavatás.** *Iglóvól* táviratozza tudósítónk: Szép ünnepet ült ma az iglói zsidó hitközség. Ma avatták fel újonnan épült templomát és ma volt lelkészének *Krausz Áronnak* székfoglalója. *Krausz* hazafias és vallásos szellemű beszéde nagy hatást tett a közönségre, amelynek soraiban minden felekezet képviselve volt. Délután diszebed volt.

— **Halálozás.** *Schächter* Jakab, a fővárosi köz-tisztviselőben álló polgára halt meg tegnap 72 éves korában Budapesten. Dr. *Schächter* Miksa egyetemi tanár és *Schächter* József gyári intéző apjukat gyá-

szolják az elhunytban. A temetés folyó hó 31-én délután 3 órakor lesz a Rombach-utca 10-ik számú gyászszobából.

Róza Irénke, *Róza* Imre Temesvár város fő-ügyészének tizenégy éves leánya 27-én meghalt Budapesten. Az elhunytat tegnap délután négy órakor temették el nagy részvét mellett.

*Lemberg*ből jelenti egy távirat, hogy *Merta* Emánuel tábornok, volt *Josefstadti* hadtestparancsnok *Worocháiban* (Nadworna mellett) meghalt.

— **A lovassági hadgyakorlatok Magyarországon.** Az Ausztriában és Csehországban lefolyandó császárgyakorlatokon kívül Magyarországon nagy lovassági hadgyakorlatok lesznek szeptember hónapban, amelyeknek végső ütközeteinél 5 fősége is jelen lesz. A nagyszabású lovassági hadgyakorlatok már megkezdődtek *Komárom* tájékán; egyelőre *Mócsa* és *Igmánd* közt a 16-ik lovas dandár (9. és 11. sz. huszárezredek és egy lovas tüzerűteg) végzett gyakorlatokat, amelyeknél tegnap kedden, *Frigyes* főherceg, az ötödik hadtest parancsnoka is jelen volt. Az ezredek gyakorlataik közepett két attakot is bemutatnak a főherceg előtt, mely alkalommal a sűrű porfelhő és a rendkívüli gyors mozdulatok következtében *nyolc lovas föl is bukkott, kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedvén.*

A gyakorlatok kitünően sikerültek s *Frigyes* főherceg a látottak fölött meglegedését fejezvé ki, folytatta szemlélét s ma szerdán *Komárom*ba érkezett, ahol a 14-ik gyalogsági hadosztály bevonulási gyakorlatát szemlélte meg. Holnap folytatják a *Mócsa* és *Igmánd* között megkezdett lovassági hadgyakorlatokat. Holnapról kezdve nagyobb lovassági csapat-testek kezdik meg a gyakorlatokat, amennyiben két lovassági hadosztály fog egymással szembe kerülni, azaz nyolc lovaszere, amelyeknek utolsó és döntő összeliüközésük *Csöth* körül lesz 5 fősége jelenlétében, aki már szeptember 13-ikán *Pápara* érkezik. A csöthi attaknál négy közös- és négy honvéd-huszárezred fog egymással szembe kerülni, két-két lovastüzerűteggel. E nagyszabású lovassági hadgyakorlatoknál, aminő a kis-celli lovassági hadgyakorlat óta nem volt Magyarországon, 6 fősége kíséretében részt vesznek *Ottó* és *Frigyes* főhercegek és gróf *Paar* lovassági felügyelő is. A két ütköző lovassági hadosztálynak előreláthatólag *Kranchenberg* és *Klobucsár* altábornokok lesznek a parancsnokai.

— **Furulyázó a siralomházban.** Az a *Samaradzija Vázó* nevezetű gazember, akivel huszonötödikén számolt le véglegesen a törvény Petrinjében, romantikus módon bucsuzkodott el a világtól. Furulyát kért a siralomházban s egész éjjel fujta. És pedig szépen, érzelmesen, szentimentálisan, mintha nem is rablójlikos meg apagyilkos billegetné az ujjait a hat likon, hanem valami epekedő szerelmes. Előbb az anyját akarta látni, aztán fogott bele a furulyázásba s attól kezdve egész éjjel hallotta a foház környéke a szomorú muzsikát. Egyszer esett ki a kezéből a primitív kis instrumentum, amikor egy negyed-órásckára elnyomta az álmot. De ilyenkor ugy látszik nem jól esik az álmot, fölébredt és újra furulyázott, míg csak el nem jött utána *Bali Mihály*. Erre vége lett a siralomházban a furulyaszónak.

— **Merénylet egy püspök ellen.** *Ricciardi* *galilopoli* püspök ellen a minap *Lecce*ben merényletet követtek el. A püspök kapujába bombát rejtettek el, mely felrobant ugyan, de egyéb bajt nem okozott. Most azt táviratozzák *Lecce*ből, hogy *Ricciardi* ellen újabb merényletet követtek el. A püspök, aki jelenleg *Nadrobán* időzik, tegnap egy csomagot kapott a postán, melyre ez volt írva: *száritott gyümölcs*. A bombamerénylet óta azonban gyanakvó püspök nem bontotta föl a csomagot, hanem átadta a rendőrségnek. Ott óvatosan felbontották a küldeményt és *tíz darab viperát találtak benne*. Az egyik viperá egy rendőrt meg is mart. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított.

— **Házasságok.** *Kézdivásárhelyi Szöcs* Lajos Budapestről eljegyezte *Zsidvári Jankovich* Otília kisasszonyt *Deszkről*.

Róna Árpád Nagybecskerekéről eljegyezte *Weisz* Gizella kisasszonyt.

Wieder Lipót eljegyezte *Berger* Irma kisasszonyt Budapesten.

— **Az államvasutak munkásházai.** Az államvasutak munkásai számára építendő munkásházak ügye dülőre jutott. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg elhatározta, hogy a főváros közelében 2000 munkásházat építtet. E célra a kormány a telket már megvásárolta s a munkásházák építését több építő vállalkozó a tavasszal megkezdi. Amennyiben pedig a főváros közelében a kormány még a célnak megfelelő olcsó telkeket kap, a többi tervbe vett, még 4000 munkás családhatás is mielőbb felépítteti.

— **Forgalmi akadály.** A zivatar következtében beállott árvis a *gyulafehérvár—zalathnai* vonalon a pályát annyira megrongálta, hogy a vonatok *Gyulafehérvártól* csak *Galac-Fenesig* és vissza közlekedhetnek. Az akadályt holnap délig elhárítják.

— **Sógorság, komaság.** Magyarországon általában kedélyes állapotok vannak még a hivatalokban sógorság, komaság dolgában. Nemcsak a közigazgatási hivatalokban, hanem még az állam büroiban is megcsik, hogy egy szobában, egy hatáskörben dolgoznak az atyafiak s még az se ritkaság, hogy az egyiknek kötelessége kontrollálni azt, amit a másik dolgozik. Ennek a fonákságnak a megszüntetése a közigazgatásban egyszerűen lehetetlen, mert ebben a nagy hivatali körben, különösen a megyéknél meg a járáskörben valóssággal a familiák szempontjaiból vannak fölőszta a hivatalok s ha elkezdődne valami nagy tisztogatás, lehetetlenne válnék az adminisztráció. Az állam azonban már próbálgatja régen, hogy véget vessen a sógorság-komaság szisztémának. Mindez ideig azonban nem teljes a siker, annyira nem, hogy a pénzügyminiszter új rendeletet adott ki arra nézve, hogy tartásuk be a régiéket.

Az új rendelkezés legfontosabb szakasza ez: Egy és ugyanazon pénzügyi hatóságnál, vagy hivatalnál, sőt egy és ugyanazon pénzügyi igazgatósági körületben sem szolgálhatnak akár közvetet, akár közvetlen alárendeltségi viszonyban azok, akik 1. fel- vagy lemenő ágban rokonok vagy sógorok. 2. Az oldalrokonok, unokatestvérig bezárólag. 3. Azok, akik örökbe fogadott szülői és örökbe fogadott gyermeki viszonyban állanak. 4. A tisztviselő nejének fivérének és nőtestvérének férje.

Ennek a rendeletnek sok áthelyezés lesz a következes — de rend lesz belőle. A hivatal pedig csak egy dolgozhatik igazán, ha mindenki a teljes súlyát érzi a felelősségnek, amit rá ró a munkája.

— **Orvosok vándorgyűlése.** A magyar orvosok és természetvizsgálók gyűlésén tegnap délután *Wittmann* Ferenc műegyetemi tanár tartott nagy-érdékű felolvasást, amelyben főleg a drótnélküli táviratozással foglalkozott. Ma délelőtt az orvosbeszédet szakosztály ülésén értekeztek: *Sántha* főorvos, *Tanárky* szegzárdi főorvos, *Feuer* Nátán egyetemi tanár, *Frank* Ödön egyet. m. tanár, *Wilheim* főorvos, *Genersch* Vilmos, *Klasz* Pál. A természettudományi szakosztály ülésén érkeztek: *Horváth* Géza, *Hanusz* István és *Staub* Mór.

Dr. *Wilheim* Adolf a szabadkai *Mária-Valéria* kórház főorvosának a *trachoma gyógyításáról* haldan és most címmel tartott tartalmas értekezést. A tudós főorvos, aki az ország legkiválóbb szemorvosainak egyike, a trachoma terjedésének megállítására körül nagy érdemeket szerzett. Nagy tudásának és hosszú éveken át szerzett tapasztalásának felhasználásával értekezett a trachomáról. A trachoma mai sebészeti gyógykezelése teljesen megfelel annak a módszernek, amelyet az ókorban ismertek. A *Genersch* tanár elnöklelte alatt üléselő szakosztályi élénken megjelenezte a tudós professzort.

Az orvosok dr. *Szabó* Dénes kolozsvári egyetemi tanár vezetésével a *Mária Valéria* kórházba mentek. Az ott tapasztalt mintaszert vezetés, tisztaság és rend annyira megnyerte tetszésüket, hogy a kórház főorvosának a helyszínen kifejezték elismerésüket és elmondták, hogy a kórházban tett látogatást a vándorgyűlés évkönyvében megörökítik. Hasonló elismeréssel nyilatkozott a kórházról *Chyzer* Kornél miniszteri tanácsos, a vándorgyűlés elnöke, aki kilátásba helyezte, hogy a kormány segítségével külön trachoma-pavillont állítanak fel.

A választmány elhatározta, hogy a jövő XXXI. vándorgyűlés helyül *Bártfa* várost választja.

A központi választmány új tagjait megválasztották: dr. *Dollinger* Gyula egyetemi tanár, dr. *Tóth* Lajos miniszteri osztálytanácsos, dr. *M. Dietz* Sándor egyetemi tanár, *Halaváts* Gyulát, *Jablonovszky* József rovtartani állomási főnököt, *Paulovits* Simon t. főorvost, dr. *Barta* A. kerületi orvost, dr. *Békffy* Gyulát és *Farkas* Zsigmondot. Ezzel a szakosztályi tudományos előadásokat bevégezték és a vándorgyűlés tagjai délután 3 órakor a palocsi fürdőbe randultak ki, ahol *Révfy* Jenő fürdőorvos bemutatta a modernül berendezett fürdőt. A város azután a vándorgyűlés tagjainak a tisztelőre bankettet rendezett. Holnap lesz a záróülés.

— **Pincérek ünnepe.** A nagyváradi pincéregylet 25 éves fennállása alkalmával ma délelőtt a Sport-téren zászlóavatási ünnepet rendezett, amelyen a vármegye és a város képviselői, a testületek, az országos vendéglős-kongresszus tagjai és nagy közönség jelent meg. A szegek beverése után bankett volt. Az első tósztot *Beöthy* főispán a királyra mondotta, utána *Bulyovszky* polgármester a vendégekre, *Gundel* a nagyváradiakra, dr. *Dési* Géza *Kernáts* Józsefné zászlóanyára emelte parohát. A kongresszus vendégek szombatig maradnak Nagyváradon.

— **Az orientálista kongresszus.** Az osztrák *Lloyd* *görhajózási társaság* a legközelebb Rómában tartandó orientálista kongresszus tagjainak menetdíj-közelményt engedélyezett. Az utalványokat az igazolvány előmutatása ellenében *Triestben* állítja ki a társaság.

— **Az egyetem.** Az egyetem lassankint tele lesz már kupolával, cifrasággal, nagy fejű sárkánydíszszel. Mire elkészülnek vele, addigra megint elmúlik vagy kétheti szorgalmi idő, aztán még hat napig ünnepi megnyitás lesz s öt napi pihenő. A pihenő után seprik a termeket s végül a jövő hónap második felében valamelyik professzor egész komolyan hozzáfog a bevezető tanok magyarázatába. Miután áttekintették az általános bevezető tanokon, a különös rész következik s végre, amikor a dolog igazi elejére érnek, akkor a dékán fekete táblán megjelölik a felhívás a „hazám“ ifjúságához:

— Pihentünk már eleget! Nyugodjunk egy küssé!

A közoktatásügyi miniszter ur is ilyenképpen fogja fel a dolgot, mert szükségesnek látta felhívni az egyetem tanácsát arra, hogy a most folyó építési munkálatok folytán előálló idővesztés pótlása iránt, terjeszsen be javaslatot.

Az egyetem tanácsa megállapította a beírások határidejét. A beírás szeptember 14-iktől 21-ikéig tart bezárólag. A leckeönyveket a tanárok 22-ikén, 23-ikén és 24-ikén láttatják, az első előadás pedig az összes karokon szeptember 25-ikén lesz. A vizsgálatokat a rendes időben tartják meg.

— **Egy kis időt — ebédelni.** Ez alatt a cím alatt ma hirt irtunk a posta levélgyűjtőiről, akik egy kis időt kérnek, egy kis pihenést az ebéd idejére. Erre nézve levelet kaptunk a postaigazgatóságtól, amiben az van elmondva, hogy a panaszokodóknak rendkívüli esetekben, rendkívüli forgalom idején négy órai pihenőjük van délben, rendes körülmények között pedig hat óra. — Ez bizony elég. De hát mit panaszolnak akkor?...

— **Logika.** Ily címmel az *Aurora* a következő tréfát írja:

„Bertillon ur világos magyarázatai után bizonyos, hogy Esterházy ártatlan. Meg vagyunk tehát győződve, hogy miután Bertillon ur oly kitűnően utánozza Dreyfus írását, a borderót más nem írta, mint — Bertillon.“

— **Életmentő epilepszia.** Ma reggel a Stefánia-uton a rendőrök az utszélen egy görcsökben vonagló fiatal embert találtak az utszélen. Kezében egy forgópisztolyt szorongatott, a rendőrök első pillanatra azt hitték, hogy a fiatal ember öngyilkossá lett. Rögtön a mentőket hívták segítségül, akik megállapították, hogy az eszméletlenül fekvő ifjú epilepsziás rohamban szenved és hogy a revolvernek egy töltése sem hiányzik. A szerencsétlenül bevitték a Rókus-kórházba, ahol magához térve elmondta, hogy *Deutsch Vilmos* magánhivatalnok. Öngyilkossá akart lenni, de izgatottságában epilepsziás roham vett rajta erőt még végzetes szándékának kivitele előtt.

— **Időjárás.** Az országos meteorológiai intézet augusztus 30-iki jelentése szerint a lecsapódások úgy mennyiség, mint kiterjedés tekintetében növekedtek, a mennyiben az ország minden részén volt kisebb nagyobb eső; itt-ott zivatar kíséretében eső jelent: Zombor, Kolozsvár, Csáktornya 1—5 mm. esett: Arvaváralja, Nagyszombat, Drenkova, Szeged, Aknaszlátina, Botfalva. 5—10 mm. Zombor, Pécs, Nagyszombat. 10—15 mm., Keszthely, Zágráb, Kolozsvár. 62 mm. Ma reggel egyes helyeken köd van. A hőmérséklet egyes helyeken emelkedett.

— **Tolvajbánya Ó-Budán.** Ó-Budán az utóbbi időben igen gyakran fordultak elő betörések, lopások. A kétfestő-gyár igazgatósága feljelentést tett a lopásokról a rendőrségnek, amely erősen nyomozást indított. E közben a gyár leltározott s rájött, hogy a kár 3000—3500 forint. A rendőrség a tolvajbánya tagjai közül hármat már letartóztatott, akik mind a gyár alkalmazottjai. Ezeknél, meg az orgazdánknál a detektívek egész társzékére való lopott kartont, mosósövetet talált, s szállított be a III-ik kerületi kapitányságra.

— **Elvesztett pénztáros.** *Lichtmann Samu* óbudavári alkalmazott kedden délután a főváros több részén megfordult és az alkalommal elvesztett egy 255 forinttal terhelt zöld *krokodilusbőr* pénztárcát. A karvallott kéri a becseletés megtalálót, hogy lapunk kiadóhivatalába visszakerdjék beadni, mivel az elvesztett pénz nem volt az övé.

— **A halottrabló korosmáros.** A rendőrség ma befejezte *Langecker* András bűnügyében a nyomozást. *Langecker* tudvalevőleg azzal gyanúsították, hogy *Vetsey* Sándort, aki nála lakott, hosszú betegsége alatt, majd bekövetkezett halála után kirabolta. A nyomozás egész ideje alatt *Langecker* András tagadta a terhére rótt bűncselekményt. Azonban a detektívek kiderítették, hogy több ízben adott el részvényeket és *Vetsey* temetése napján is nagyobb összeg volt nála. Bebizonyították azonkívül a tanuvallomások, hogy esténként másfél liternél több pálinkát adott az alkoholikus embernek, akit a kábító ital mámorba döntött és a korosmáros azt tehetett vele, amit akart. Az eltűnt részvényeket, amelyeknek 30.000 forintnál nagyobb az értékük. letiltották és így az örökösök

anyagi kárt nem szenvednek. Ezeknek a bizonyítékoknak alapján *Langecker* András átadta az ügyésznek, sikkasztás és lopás büntetével vádolva.

— **A Dreyfus-per** rennesi tárgyalásának tartama alatt a tárgyalás fázisairól a *Telefon Hírmondó* távirati jelentések alapján mindig már a délutáni és esti órákban kimerítő referátot olvastat fel. E felolvasások kezdetét mindig a *háromszoros riadójel* tudatja.

A hadgyakorlatok.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától.

Budapest, augusztus 30.

Ma reggel fél ötkor utazott el ő felsége Ischl-ból a *reichstadi* hadgyakorlatokra.

Reichstadtban és környékén — mint *Reichstadt*-ből táviratozzák — befejezték a király fogadására való előkészületeket. Az *aussig-teplitzi* vasut leipai pályaudvara, ahol az első fogadás lesz, és a *reichstadi* pályaudvar pazarul vannak díszítve. A *reichstadi* pályaudvaron kis ligetelt körülvett gyönyörű sátrat állítottak fel. A pályaudvar felé vezető utcán hatalmas zászlóárbook állanak. A vásártéren és a kastély előtt szépen díszített fehér diadalkapuk vannak, fekete-sárga zászlókkal és hódoló feliratokkal ékesítve. A vásártéri diadalkapu homlokzatán ez a felírás áll: *Szeretett császáruknak — Reichstadt polgárai.* A történelmi emlékekben gazdag régi városának csaknem minden háza díszítve van. Különösen szép látványt nyújt a vásártér a gyönyörűen díszített városházával és a Szent-Boszomeurról elnevezett irgalmas nővérek rendházával, továbbá a kastély felé vezető, nagyobbára régi faépületekkel, erkélyekkel épült szűk utcák. A történelmi nevezetességű nagy kastélyban, amelyben az udvar fog lakni, közel 200 terem van. A kastély körül régi, árnyékos park terül el. A kastély félemeletén most *Mária Terézia* főhercegnő lakik leányaival; az első emeleten báró *Beck* tábornoknagy, ő felsége legszűkebb kísérete és esetleg *Ferenc Ferdinánd* főherceg fog lakni. A király számára hat szobát rendeztek be a felső emeleten, a honnan a városra és a hegységre nyílik kilátás. Ezek a termek a bennük lévő régi képeknél, freskóknál s szobroknál fogva rendkívül nagy értékűek ugyan, de egészben mégis valami előkelő egyszerűség van bennük. A kastély előtti sikon van a nagy tábortér ékezősátor. Mellette állították fel szükség esetére a kis sátrat, amelyet már *Ferenc király* idejében használtak a francia háborúban. A legnagyobb, mély fekvésű udvar, amelyben különben a lovaglósikola van, hatalmas sátorfödéllel van fődve és a lovak elhelyezésére való.

A király utjáról a következő tudósítások számlolnak be:

Tabor, augusztus 30.

A király különvonata délelőtt 11 órakor robotgott be az itteni pályaudvarra. Ő felségét a kiszállásor a közönség lelkes szláva-kiáltással, a polgári lövészegecsület zenekara pedig a *Gotterhalte*val fogadta. *Kotrbelec* polgármester üdvözlő beszéde után bemutatták ő felségének a megjelent előkelőségeket, azután ő felsége elléptetett a lövészegecsület, a veteránok és a tüzoltók soralja előtt, többeket megszólított és körülbelül 10 pernyi időzés után a közönség viharos szláva-kiáltása közben ismét az udvari kocsiba szállt, mire a vonat elindult.

Prága, augusztus 30.

Hét pernyi késéssel robotgott be a király különvonata a pazarul földszított *Ferenc József* pályaudvarra. Ő felsége üdvözlésére megjelentek a pályaudvaron: Gróf *Coudenhove* helytartó, dr. *Podlipny* polgármester és a cseh északi vasutnak néhány főbb tisztje, továbbá *Coudenhove* grófné, a helytartó felesége, *Herbert* báróné és még sok ur és hölgy. Az egész perron és a Park-utca több ezer főnyi közönséggel telt meg. A pályaudvar előtt, az udvari váróterem bejáratánál a városi tanács és a községi képviselőtestület tagjai gyűltek össze. Ott várta az uralkodót számos más községi polgármestere és küldöttsége is. Mikor az udvari különvonat a csarnokba berobogott, a jelenvoltak lelkes szláva- és hoch-kiáltásokba törtek ki.

Ő felsége gróf *Paar* főhadsegéd és *Höhn* lovag szárnysegéd kíséretében szállt ki az udvari szalonkocsiból. Gróf *Coudenhove* helytartó üdvözlő beszéde után ő felsége néhány barátságos szót váltott a helytartóval, *Schühavsky* altábornaggyal és dr. *Podlipny* polgármesterrel.

Azután előlépett dr. *Podlipny* és cseh nyelven a következő beszéddel üdvözlölte a királyt:

— Felső! Legkegyelmesebb apostoli császár és király! Királyi fővárosunkat nagy tisztességgel érte az által, hogy felségednek megengedni méltóztatott, hogy én, mint e város polgármestere, felséged előtt a régi, híres cseh királyság fővárosa lakosságának legalázatosabb hűségét kifejezésre juttassam

és felséged előtt letegyem legalázatosabb hódolatát a felséged fényes trónjához hiven ragaszkodó népek. Kérem felségedet, fogadja kegyesen érzelmeink tiszteletteljes kifejezését és engedje meg egyszeremind, hogy azt az alázatos kérelmet terjeszsem elő, méltóztassék felségednek bennünket abban a szerencsében részesíteni, hogy jövőre hosszabb ideig tartózkodjék felségés elődei régi, tiszteletreméltó székhelyén, hogy az egész cseh nép örülhessen ennek a kegynek. Legfőbb óhajta lakosságnak, most inkább, mint valaha, hogy felségednek méltóztassék meghívózdnie a népek a fenkölt uralkodóházhoz való legfőbb odaadásáról és hogy ily módon a korona és a nép között való szent kapcsolatok még inkább erősödjenek. Az idő válságos és az igények mérhetetlenek. Annál nagyobb érdekünk, hogy felségednek legmagasabb kegye virágzásnak indul városunk felé, a királyság feje felé forduljon, mert ez által az egész királyságra is örvedetesebb napok virradnának.“

Erre ő felsége cseh nyelven a következőket válaszolta:

Örömmel fogadom a szeretett cseh királyságom fővárosának lakossága nevében kifejezett hódoló üdvözlését és annak a lojális dinasztikus érdekek a bizonyítékait, amely szavaiban foglaltatott.

Azután német nyelven ezt mondta a király:

— Vajha a királyi főváros állandó és nyugodt fejlődésnek az áldásait élvezhetné. Prága sorsát és jólétét atyai érdeklődéssel kísérem.

Ő felsége ezután az udvari várótermen át a Park-utca ment, ahol bemutatták neki a prágai városi tanács és képviselőtestület tagjait, akik közül az uralkodó néhányat barátságosan megszólított. Azután a külvárosok küldöttségét mutatták be. Ő felségét megjelenésekor újra lelkes slava- és hochkiáltásokkal fogadta a közönség. A bemutatás után a király a *Gotterhalte* hangjai mellett elléptetett a kivonult polgárőrség előtt, majd visszament a várótermen át a perronra, ahol még egy kis ideig *Coudenhove* helytartóval és *Schühavsky* altábornaggyal beszélgetett. Azután a helytartóval, aki a királyt az udvari szalonkocsiba kísérte, és a kísérettel a közönség viharos slava- és hochkiáltása mellett az udvari kocsiba szállt, mire a vonat elindult.

A király Csehországba érkezése alkalmából a prágai napilapok valamennyien az uralkodó iránt való hódolatuknak adnak kifejezést. A politikai helyzet megítélésében különbözök ugyan a vélemények, de valamennyien azt kívánják, hogy a nemzeti ellentétek valahára enyhüljenek és az ország visszanyerje nyugalmit és békéjét.

Reichstadt, augusztus 30.

Ő felsége délután 1/25 órakor tartotta bevonulását *Reichstadt* városába és a *reichstadi* kastélyba a sok ezer főnyi közönség üdvözlésével közepette. A pályaudvartól a városba vezető utat már a kora délutáni órákban sűrűn elege a város és a messze környék lakossága, amely nagy számban jött el a szeretett uralkodó üdvözlésére. Az uton egészen a kastélyig számos veterán-, vadász- és tüzoltó-egyesület állott sorfalat zászlajával és zenekarával együtt. Midőn ő felsége kiszállott a vasuti kocsiból, az összes zenekarok rázendítettek a néphymnusra, amelyet a lakosság énekkel kísért.

Rainer főherceg, báró *Beck* tábornoknagy, *Lobkowitz* György herceg, a tartományi főmarsall, továbbá a többi országos és helyi hatóságok fejeinek rövid üdvözlése után ő felsége *Rainer* főherceggel kocsiba szállott. A kocsik az egész uton csak lépésben haladtak előre. Mindenütt csak fekete-sárga lobogók vetétek körül az uralkodót, akit a közönség viharos hochkiáltásokkal fogadott. A cseh nemzeti színnek sehol sem volt semmi nyoma.

A kastély udvarán a hadgyakorlati fővezetőség élén báró *Krieghammer* közös hadügyminiszter, gróf *Welsersheimb* osztrák honvédelmi miniszter és *Windischgrätz* herceg csapat-főfelügyelő várakoztak ő felségére, aki a legtöbb tábortornokot megszólítással tüntette ki. Az uralkodó ezután a kastélyba ment, ahol *Böhrich* udvari utazási pénztáros, báró *Lüttendorfer* udvari biztos és *Nepalek* szertartási titkár hódolatleljes üdvözléssel fogadták. A lépcsőházban *Mária Terézia* főhercegnő és két leánya mondott „Isten hozott“-at ő felségének, aki a főhercegnőnek karját nyújtva haladt fel első emeleti lakosztályába.

Röviddel ezután megkezdődött a küldöttségek fogadása, amely esti 1/27 óráig tartott, amikor a hadgyakorlati sátorban udvari ebéd volt, amelyre az országos és helyi hatóságok fejei is hivatalosak voltak. Ő felsége báró *Beck* tábornoknagy előtt legmagasabb megelőgedésének adott kifejezést a lakosság lojális érzelmeinek megnyilatkozása fölött.

A király, dacára a nagy hőségben megtelt hosszú utnak, valóban pompás színen érkezett meg.

Este fél nyolc órakor a császári táborban ebéd volt. Ő felségétől jobbra *Rainer* főherceg, balra *Lobkowitz* herceg, tartományi főmarsall, szemben pedig

Beck, a vezérkar főnöke, Coudenhoue helytartó és Schöbel püspök tilt.

Ebéd után kiadták a diszpozíciókat a holnapi hadgyakorlati napra.

Cseh-Leipa, augusztus 30.

Ma reggel 7 órakor, amikor a felek harcoszerű viszonya megkezdődött, a 8. hadtest elhagyta táborát és több oszlopban előrenyomult Leipa környékére. Miután elfoglalta a Polzen folyó átkeléseit, amelyeket az ellenfél lóról leszállított lovassága megszállva tartott, az éjjeli állomásokra vonult, amelyeket az előőrsök biztosítanak. Ferenc Ferdinánd főherceg a középső oszlopok egyikével Leipába lovagolt, ahol a hadtest főhadiszállása van. Az előre küldött 7. dragonosvezetők délutánig sikerült igen részletes híreket szereznie az ellenpárti 9. hadtest előnyomulásáról és éjjeli nyugvóállásáról.

Hangok az éjszakában.

— Konyhai csendélet. —

Az éj leszállt a vendéglőre
S a konyhában legott
Kongresszusba fogott
A sör, a bor, a lóre,
S minden, mit egyelőre
Keresletniány
És más bajok mián
Nem lehetett asztalra adni,
S mi kénytelen volt — megmaradni.

Körben ültek,
Ott csücsültek
Mind, a széles asztal lapján.
Főttek, süttek,
Mind kihültek
Ma, a nagy kongresszus napján.
Ott volt az édes

Almás rétes
És a bús
Marhahús,
Rostélyos, a serpenyős,
Ott a szende nyúlgerinc
Ott a formás libacomb
Rajta lomb:
Zsirban sült petrezselyem,
Ott a csirke, pulyka szárnya,
S a nagy eleség-kaszárnya
Vacsoraillatot ont,
Csak egy csont
Rövid, de velős,
Hallgat ottan
Zárkóztottan,
Ó itt a fő-bölcsező,
Mert benne van legtöbb velő.

És szólt a bélszin síri hangon:
„Hogy végigvittek most a gangon,
Hallottam, hogy Nagyváradon
Vendéglőkongresszus vagyton.“

Ennek aztán megőrültek,
Ugy a főttek, mint a sülték.

„Am képzeljétek — mond a hús,
A dolog nem vidám, de bús.
Részemről én bosszútól égek,
Mert panaszkodnak a vendégek,
Lám eddig minden jó volt,
S a bolt

Mindennap tele volt.
Most újságokban, erre, arra,
A vendéglői karra
Rágalmakat szórnak,
Ezt megmondom az úrnak!“

Erre nagy lett a zaj,
Sistergett a vaj,
A pusztadőri sajt pedig
Lassú sétára kelt,
Element egész a rétesig
S rá egy csókot lehel.
Szóval illatos volt az éj,
S mindenki szólt: „Bélszin, beszélj!“

Ez izgatott volt szerfelett,
Dühében elpirült,
Ugy, hogy e ritka lendület
Megijeszté a nyúlt.
És mondta: „Ugy-e emberek,
Jó vendéglőbe járni
A vacsorára, ugy-e jó
Pillanatig se várni?
A kozmás husért ugy-e jó
Káromkodásra kelni?
A mi szakácsnénk ugy-e nem mer
Visszafeleselni?
Ugy-e könnyű visszalőni,

Hogyha rossz az étek?

Feleségtek mit szólna, ha
Ezt otthon tennétek?
Ugy-e jó a csirke, pulyka,
Fácán, fogoly, kappan?
Ugy-e hogy a torta alján
Soha sincsen szappan?
Ugy-e hogyha nem vagy éhes,
Semmit se kell enni?
Probáld meg ezt, próbáld, édes,
Odahaza tenni!
Ugy-e... — de itt abbahagyta
S elcsuklott a hangja,
„Ugy-e itten mindenkinek
Kijár az ó rangja?
Ugy-e itten nagyságos vagy,
Ha nem méltóságos,
Aki fizet, az nagyobb úr,
Ez tán csak világos?“

Helyeselték, éljenestek,
A megmaradt étekek,
„Van sok előny a kocsmában,
Bár vagynak sok vétekek.“
Ezt egy fásult retek mondta,
Már aludt is félig
Tőle ezt nagyon osodálom,
Mert hazugnak vélik.

Aztán lassan elaludtak,
Bőrös lett a mártás,
Mégfagyott a zsír a húson
S szólt a sajt: „Ez már más!“
Fölhasználta az alkalmat
Éjszakai nyugodalmat
A réteshez átlópózt
S karjaiba dőlt.

— o. —

Az amerikai csókjárvány.

— Hobson és Lombroso. —

Budapest, augusztus 30.

Nemrégiben furcsa járvány dühöngött Észak-Amerikában. Egy fiatal hadnagyot végigcsókolott minden valamirevaló amerikai asszony meg lány. A hadnagyról akkor mi is sokat írunk. A neve Richmond Pearson Hobson. Története röviden az, hogy a Merrimac nevű hadihajót elsüllyesztette, csak azért, hogy a spanyol flotta ne tudjon kijönni a kikötőből, ahová beszorult. A háboru után fölolvadó körutra indult, s egy ilyen felolvasása után valami tudakos diákkisasszony nagy lelkesedésében homlokon csókolta. Ez aztán jeladássá lett s Hobson egész Amerika asszonyait végigcsókolta...

A nagytudományu, de tudós körökben nem feltűnően tisztelt Lombroso professzor erről a csókolózásról most cikket írt a *Pall Mall Magazine*-be, amely cikkében tudományosan akarja megmagyarázni a Hobson-féle csókjárványt.

Azt mondja, hogy az angolszász fajnál teljesen ismeretlen fogalom az, hogy két férfi megcsókolja egymást. A legnagyobb lelkesedés pillanatában is annyira uralkodik magán az angolszász, hogy érzése nem jelentkezik túlzott külső formában. Valósággal nagyszerű kép volt az, — ugymond — amikor Stanley találkoztott Afrikában Livingstonen. Több évi sikertelen kutatás után végre rátalált, anynyi baj és veszedelem után — és nem csókolta meg egymást, hanem megelégedtek a kézszorítással, mintha tegnapelőtt váltak volna el egymástól...

Az amerikai csókolózást a tömeg és az egyén sajátos viszonyával magyarázza meg. Azt mondja, hogy a tömeg nem olyan, mint azok az egyének, akik alkotják. Mint a régi közmondás mondja: „A szenátorok derék emberek, de a szenátus veszedelmes társaság.“ A tömegben gyorsabban terjed a rossz bacillus, mint a jóé. És a sok hisztérikus, ideges asszony szinte szuggesztív erővel hatott a többi, különben tartózkodó nőre. Tehát az angolszász ember tartózkodó, szemérmes, de ha tömegbe verődik össze, könnyen kivetkőzik ebből a szép egyéni sajátosságból.

Ezzel kapcsolatban érdekes dolgokat mond el a csókról. Vénus és Mars, Ulysses és Circe, Páris és Heléna, Héra és Laos legendájában sehol nincs szó a csókról. Hektor nem csókolja meg bucsuzásakor Andromachét, csak egyszerűen megcirógatja. — A csók eredetét egy primitív néptörzsnél találta meg Lombroso. Ezek a különben civilizálatlan emberek annyira finnyások, hogy nem isznak olyan edényből, amelyből valaki már ivott. Hát vékony nádszálak segítségével szívják az italt. A cseosemőgyerek azonban nem képes erre, annak az anyja a szájából ad inni. Ez az itatási mód lett volna Lombroso szerint a csók legelső formája, amely aztán általános lett — anya és szerek közt. Mivel azonban nem

nagyon valószínű, hogy ez a civilizálatlan néptörzs ily általános szokást adott az egész emberiségnek, Lombroso máshol is kereste a csók eredetét. A perzsák, az asszirok és feníciaiak istenségeiknek csókot hintettek. A szobraikat csókolták. A gazdagok ékszereket aggattak a bálványok nyakába, a szegények megcsókolták a szobrot — írják egykoru írók.

Igy aztán vissza lehet vezetni a Hobson-féle csókjárványt a tiszteletre, arra a tiszteletre, amelylyel minden hősnek tartozik az ember.

FŐVÁROS.

(*) A Gellérthegy sziklaomlása. A polgármester fölhívta a mérnöki hivatalt, hogy vizsgálta meg a Gellérthegyét abból a szempontból, mik lennének a teendők a sziklaomlások megakadályozása végett. A mérnöki hivatal részéről Devecis Ferenc műszaki tanácsos tanulmányozta az ügyet s jelentésében többek között azt mondja:

A sziklaomlásoknak kitett területet a Ferenc József-hídtól a Rudas-fürdő forrásaig tart, 820 méter hosszúságban. A sziklák, amelyeknek a leomlásától tartani lehet, 40—80 méter magasságban vannak. A veszély elhárítása végett sürgősen intézkedni kell. Devecis egy vállalkozóval költségvetést készítettett.

A vállalkozó köbméterenkint 16 forintot kér a sziklák lebontásáért, minthogy pedig mintegy 900 köbméter sziklát kell lebontani, ennek a költsége 15.000 forint. A kiadások azonban tetemesen fognak emelkedni azzal, hogy mivel a lebontásra szánt sziklák 40—80 méter magasságban vannak, nagy állványokat kell készíteni s csak éjjel 11 órától reggel 5 óráig dolgozhatnak, nehogy a villamos vasuti közlekedést megakadályozzák. A vállalkozó ezeken kívül még a telefon és vasúti vezetékek áthelyezése és biztosítása fejében, valamint az előzetes munkához szükséges anyagok beszerzéseért 2000 forintot kér, úgy, hogy az összes költségek 23.000 forintra rugnának.

Vakparádé.

— Operette. —

Pekáry József főkapitányhelyettes október 2-án *bérkocsi parádét* tart. A parádéra berendelték az összes egy- és kétlovas bérkocsikat, valamint az összes szakértőket is.

SEMEMÉLYEK:

Mathuzsálem, komflis ló	Pekáry József Az állatorvos
Nestor Gianalis flakker ló	Az automobil

Szin: az Aréna-ut. Idő: október 2-ika.

Pekáry (dalolva az állatorvoshoz.)

Figyeljen kérem jól e dalra,
Nem túlozok semmitse! Csak
Tekintsen kérem jobbra balra, —
Sok száz ló, s mind megannyi vak!
Ez jobb, ez bal, az két szemére!
Mind hősök ők és mind vakok,
És egy forintja ellenére
Egy ezrest rögön felrakok,
Hogy itt egy épszeműt se lát!
Komflislovak! Félbakra át!
Indulj! Na gyű!... Hahó! Megállj!
Megkezdődött a vakparádé
Az orvos urnak: Szalutálj!

Mathuzsálem (dalolva.)

Hetvenkilenc tavaszt megérttem,
Mindent tudok, csak azt nem értem,
Mért húzom a kocsi magamba?...

Pekáry (dalolva):

Ez a kérdés őh de bamba!

Mathuzsálem (sértődve):

Nem bamba ez, ezer bocsanát,
Sok éve húzom már igámat,
De mind a két szemem hibás,
Nem láthatom be, annyi más
Mért húz csak párosan kocsi
Míg én magamba járok itt?
S ily sorsot szenved annyi ló!
Mind nagy fejű, mind busuló!

Az állatorvos (Mathuzsálemhez):

Mely gyenge láb! Mi ócska fog!
Volt — nincs komfliskodásra jog!

Mathuzsálem:

Óh jaj! Ez volna hát a végem,
Tapasztalásom, műveltségem...

Pekáry:

Mily együgyű naiv beszéd!
Nem nézi senki itt esztét!

Mert többet észszel, mint erővel
Jó példaszó ugyan, hanem
Alkalmazható mindenki másra,
Lovakra s rendőrökre nem!

Mathuzsálem:

Egy évre még!

Pekáry:

Kérése dőre!

A párok jöjjenek előre!

(A flakkerlovak elővágatnak.)

Nestor Gianacis: (dalolva)

A páros élet óh mi szép,
És kétszer négy láb jól kilép!
Utam gyorsan, szaladva járom,
Mert támogat, segít a párom;
Vagyunk valódi jó barátok,
Ő jobbra lát, én balra látok!

Az automobil: (előbros)

A motor jön, lát, csenget és
Elnémul minden henccegés!
Megrémül minden ló, ha lát,
Mert hallja a jövő dalát!
Én járok majdan egyedül
S mellőlem minden ló kívül!

(Óriási füst, robbanás, az automobil explodál!)

Mathuzsálem és Nestor (együtt):

Ilyen még nem történt minálunk!
Mert mi nem ex-lex-explodálunk!
És jobb egy utcasarkon állni,
Mint gyorsan járva explodálni.

Pekáry (fejét fogva):

Jaj! Megrémültem!

Az állatorvos:

Óh jaj, én is!

Pekáry:

Hej mégis jobb a ló, ha vén is!
Miért is néznők meg fogát?
Adjuk meg mindnek volt jogát!

Az állatorvos (lábát fogja):

Óh, jaj! ... Természetes, igen!
Minden marad a régiben!

Pekáry (Methuzsálemhez):

Megkaptam hát, mit esdve kért,
S a vakparádé véget ért!

(A lovak elbaktatnak.)

— Függyöny. —

—kó.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Ifjúsági előadások a Nemzeti Színházban.** Gróf Keglevich István intendáns elnöklése alatt tegnap értekezlet volt a *Nemzeti Színház* ifjúsági előadásai tárgyában. Az értekezleten elhatározták, hogy a hónap első és harmadik szerdáján a középiskolák tanulójának, második és negyedik szerdáján pedig a népoktatási intézetek tanulójának tartanak előadásokat. Az első előadás október negyedikén lesz. Az ifjúsági előadásokon a következő szindarabok fognak színezni kerülni:

II. Rákóczy Ferenc fogsága, Tudós nők, Hamlet, Iskarióth, Vízkereszt, Széchy Mária, Stuart Mária, Gárdisták, Fűsvény, Trónkeresés, Közönyt közönnnyel, Othello.

Az értekezleten részt vettek *Veredy* Károly és a népoktatási intézetek igazgatói, akik a felsorolt darabokon kívül még egy népszínművet is ohajtanának előadatni.

**** Műsorváltozás a Magyar Színházban.** L. Komáromi Mariska rekedsége miatt a péntekre, szeptember 1-ére hirdetett *Roland* előadása elmarad és helyette a *Gésák*, Sidney Jones operettje kerül színpadra. A *Tilos a bemenet* című eredeti énekes bohózat első előadása szombaton lesz.

**** A Fővárosi Nyári Színház premierje.** *Audranak* A beszélő kut című új operettjéből, amely pénteken kerül bemutatásra a Fővárosi Nyári Színházban, csütörtökön délelőtt tartják meg a főpróbát. Az új operett, amelynek ületes szövegét és zenéjét nagyon dicsérik, mint már említettük, *Krémer* Jenőnek, a szinkör jeles komikusának és rendezőjének lesz a jutalomjátéka.

**** Zeneiskolai beiratások.** Major J. Gyula zeneakadémiáján most veszi kezdetét a IV. tanfolyam, s az iskola felvívázását minden dicséretnél jobban bizonyítja az a körülmény, hogy néhány évi fennállása alatt már annyira fejlődött, hogy a főintézet mellett (VII. Akácia-utca 63.) immár második intézet megnyitása (V. Váci-körút 42.) vált szükségessé. Majornak, a kiváló művészek és elismert zene-pedagógiai szaktekintélynek neve elegendő garancia

arra, hogy intézetének növendékei művészi irányu, alapos, komoly zenei tanításban részesüljenek. Mindkét intézetben már megkezdődtek a beiratások s folynak egész szeptember hónapban. A tanzakok a következők: Zongora, magán és karének, zeneszerzés, hegedű, gordonka, cimbalom stb., ezek mellett zene-elmélet és összhangtan, zenetörténelem, kamarazene és zenekari gyakorlatok stb. A tanítás valamennyi tanszakon művészi kiművelésig tart. A zongora-, ének- és zeneszerzési tanítást maga Major vezeti, a többi tanszakokon is az ő módszere és vezetője mellett tanítanak kiváló szaktanárok. A zeneakadémiával kapcsolatban van a *Magyar női karének egyesület*, amelybe működő énekesnők mindenkor fejevételnek.

**** Énektanítás.** *Sztojanovics* Jenő, zeneszerző és énektanár szeptember elsején ismét megkezdte az énektanítást. Jelentkezőknek, akik magukat a szinpadra vagy a hangverseny éneklésben kiképezni akarják, szívesen ad felvilágosítást naponta 12-től 1-ig lakásán. (Damjanich-utca 35. sz. II. em. 11.)

**** Ós-Budavárban** ma van a fényes augusztusi varieté műsornak utolsó estéje. Ma bucsuzik a világhírű O-Kabé csoport, amely két számban mutatja be bámulatra méltó mutatványait. A 8 és 1/2 órai színelőadásokhoz az első ezer látogatót kivétel nélkül ingyen páholy és zártszéket kap rendelkezésére. Az összes előadások után éjfélől reggelig karneval álarcos korzót rendeznek katonazene mellett.

Ebéd Blaha Lujzánál.

— A művész nő balatonfüredi fészkében. —

Budapest, augusztus 30.

Tegnap *Blaha* Lujzánál ebédeltem.

A dolog úgy esett, hogy *Szécsi* Ferenc barátom, a *Vigszínház* dramaturgja, akivel véletlenül találkoztam, így szólt hozzám:

— Nem jönnél le velem Balaton-Füredre, *Blaha* Lujzához?

— Mit keres a *Vigszínház* *Blaha* Lujzánál?

— Az *Arany kakasban* való vigszínházi vendégszerepléséről akarok beszélni vele.

Ugysem láttam még a „nemzet csalogányát“ balatonfüredi fészkében, amelyben már évek óta nyaral, tehát elkísértem az én dramaturg-barátomat.

A művész nő ott fogott bennünket az ebédhez. De mielőtt megírnám a cikkeskémekről az ebédéről — amire megvannak a jó okaim — előbb hadd szóljak egy pár szót a „nemzet csalogányának“ erről a kedves fészkéről. Nem affajta cikornyás, modern villa, hanem becsületesen épített, vastagfalú udvarház, amely nemesi kúriának is beillenek, ha az oszlopok, görög-stíliu homlokzat, nyitott előcsarnokával, klasszikus bélyeget nem ütne a külsejére. A tágas, szellős, nagy szobák minden zugában, ahová a szem csak téved, egy-egy érdekes, kedves emlék a művész nő pályájáról. Képek, albumok, szobrocskák, műtárgyak, — köztük sok nagy és neves emberektől, — amelyekkel fényes pályafutása közben, a művész nőnek tisztelői kedveskedtek.

— Látja, — mondta *Blaha* Luja, miután végigvezetett a szobákban, — ez az a fészek, amelyben én, ha a szinpadtól visszavonulok, meg akarok pihenni. Itt akarom töltöni télen-nyáron az életem hátralévő részét s innét csak akkor akarok felmenni Budapestre, ha valami érdemes jótékony célra felkérnek, hogy mutassam magamat a szinpadon.

De térjünk rá az ebédre. Pompás kis ebéd volt, amelynek a különös fűszerét az adta meg, amiket a művész nő mondott, mialatt velünk együtt, józúen filatozott. Ha fejedelmi ebédéről kinyomatják a menüt, miért ne írják le a magyar szinpad egyik fejedelm-esszonyának is a konyhája főztjét.

Gulyás-leves.
Töltött paprika.
Sült csirke.
Turós csusza tőpörtővel.

Milyen ebédet is adhatna a népszínmű királynője más, mint amelyben a magyar konyha paprikás génusza megnyilatkozik?

A zamatos gulyásleveset kanalaztuk nagy étvágygal, mikor a művész nő *Madame Réjane*-nak a *Madame Sans-Gêne*-járól beszélt:

— Nekem úgy rémlett, hogy *Rejane* asszony, a mikor Budapesten *Madame Sans-Gêne*-t játszotta, nagyon fáradt lehetett. Az egész előadás végig egyre vártam, hogy ennek a pompás szerepnek hol fogja a művészi oldalát mutatni, de biz' én hiába vártam. Azt hiszem, hogy Párisban egészen másképpen játszhatta, mint nálunk, mert a játékában valami határozott kicsinylés nyilatkozott meg, mintha csak azt akarta volna mondani: „Nektek magyaroknak ennyi is elég!“ Pedig nagyon csalódott, mert én úgy tapasztaltam, hogy a budapesti színházi közönség izlése és kritikai mértéke semmivel sem áll hátrább a külföldi közönségénél. Nálunk csak igazi művészi alakításokkal lehet igazi sikereket aratni... (Dramaturg-barátomhoz fordulva.) Ugyan lelkem, nem ennék még ebből a jó gulyáslevesből?

De már hozták a töltött paprikát, jóféle paradicsom mártásban. S annál a magyaros főzésnél a

művész nő egy a budapesti énekes szinpadot érdeklő nagyon komoly kérdéssel értekezett:

— Az operett szinpad az utóbbi években sokat veszített a... hogy is mondjam csak?... a — művészi értékéből. Nem keresem, hogy ki az oka, hogy ki honosította meg, de az operett játékmódorában ma már nem a művészi alakítás fontos többé a primadonnára nézve. Valami kedélyes modor kapott lábra, amelyben a primadonna, miközben a szinpadon játszik, kedélyesen pajtáskodik a közönséggel. Ez alatt pedig kárba vész a művészet. Én bizony ezt sohasem tettem. Én megtiszteltem azt a közönséget, amely eljött engemet megnézni és nem kedélyeskedtem vele, hanem játszottam neki s nem üttem soha kokettériát a művészkedésem közben. Ez leszállítja a szinpadot arról a nivőről, amelyen maradnia kell, ha a művészetnek akar az otthona lenni. (Dramaturg barátomhoz fordulva: Ne csufolja meg, szentem, a töltött paprikámat, hanem lásson hozzá újra!)

A csirkénél egy mulatságos reminiscenciáját mondta el *Blaha* Luja abból az időből, mikor egy nyáron *Embsen* volt:

— Ott volt *Türr* István tábornok is s azt mondtam neki, hogy a sok német eledel után jó lenne már egy kis jó magyaros csirke-paprikás. *Türr* előhívta a hotel szakácsát és megkérdezte tőle, hogy tudna-e magyar módra csirke-paprikást csinálni? „Tudok!“ felelte a szakács. „De honnét vegyék paprikát?“ „Az majd keritek én“, biztatta *Türr* és kerített is a paprikából. Este nagy sietve mentünk a vendéglőbe és olyan örömmel ültünk az asztalhoz, hogy no! Hozták a — csirke-paprikást. Hát képzélek, ott uszott a felvagdalt csirke a piros lében, csakhogy, lelkem, minden kis combja — papirosba volt göngyölvé!

A turóscsuszára került a sor s minthogy a művész nő benne volt a visszaemlékezésekben, elmondta ezt a józú kis párisi kalandját:

— A *kis herceget* akartuk adni és én elmentem Párisba, hogy ott nézzem meg a címszerepet, amelyet nekem kellett eljátszani. Egész nap az utcán máskáltunk *Türrrel*, *Káldy* Gyulával, hogy megnézzük a város nevezetességeit s este hollifradtan tértem vissza hotelembé. Mielőtt a szobámba tértem, valami tükrös csarnokot láttam, amelyre több ajtó is nyílt. Törődtem is én vele, az előszobámnak nézetem és ráfordítva a kulcsot a zárba, lehúztam a kulcsot, aztán bementem a szobámba és lefeküdtem. Ugy félálomban hallottam, amint oda künn jártak-keltek, ide-oda beszélgettek s a zaj egyre nagyobb lett. Egyszerre csak kinyílik a szobám ajtaja és beszél egy ur, akiben a hoteliert ismertem fel: „Madame, be tetszett kulcsolni az előcsarnokot s a szálloda összes vendégei már egy óra óta be vannak zárva a hotelbe és nem tudnak kimozdulni.“

Aztán jött a sajt, meg a gyümölcs, meg a zamatos fekete kávé s végre az illatos szivar, amelylyel a szeretetreméltó házigazda kenyerezett le bennünket.

S a mikor négy óra tájtelbucsuzkodtunk, (dramaturg-barátom szerencsésen rendbe hozta a vigszínházi vendégszereplés dolgát), *Blaha* Luja egyegy illatos, piros rózsát tűzött kabátunkra és az ó csodálatosan édes hangjával, mosolyogva szólt utánunk:

— De aztán eljőjenek, ám, lelkem, máskor is! Inkább egy kukkot sem szólok...

Eip van Winkle.

EGYESÜLETEK.

(Az Országos Ipari Egyesület) végrehajtó-bizottságának *Mallekovits* Sándor elnöklele alatt tartott ülésén *Gelléri* Mór igazgató az augusztus hónapban előfordult folyó ügyekről és a legújabbban beérkezett indítványokról tett jelentést. Dr. *Schermann* tiszti főorvos által a fővárosi tanácshoz benyújtott szabályrendelettervezet, amely az iparosműhelyek rendezésbájosításáról szól, az egyesület megküldi a gyárosoknak véleményadás végett, s azután fogja az ipartestületek képviselőivel együtt megvitatni. Lovag *Falk* Zsigmond alelnök indítványára elhatározta a bizottság, hogy a fővárosi alsófoku ipariszólak növendékeinek jobb rajzaiból évről-évre, az ipariszólak záróvizsgálatok után rajzkiallítás rendez, s ezt a fővárosi iparkutatási bizottsághoz hozzájárulása esetén már az idén megkezd. Az egyesület haladéktalanul felkéri az iparkutatási bizottságot elnökét, *Szabó* Károly tanácsost, hogy az ügyet a bizottsághoz legközelebbi ülésén terjeszse elő.

SPORT.

*. Nyári löversenyek. A *Zászlós-Andrée* match dominálja a turtemberek érdeklődését, pedig 9000 koronás verseny is van a hólnapi programmon: az Állvány-díj handicap. Azért még sem az a kérdés, hogy vajjon *Pharao*, *Remete* vagy *Tristan* II. nyeri-e a handicapot, hanem az, hogy ki nyeri az utolsó

versenynek fenntartott matchet Zászlós és Andréé közt, gróf Károlyi Pista-e, vagy Luczenbacher Miklós. A vélemények annyira megoszlanak, hogy el lehet mondani, hogy ennél nyitabb verseny nem volt még az egész esztendőnek a legnagyobb fieldes versenyekben sem. Ezt a versenyt eltalálni tisztán előérzet, szimat dolga, papíron azonban alig lehet számítani. Az bizonyos, hogy a match nyereje egyik legjobbjá lesz klasszisának, Zászlós a négyveséseknél, Andréé a háromveséseknél. A mi impresszióink szerint még inkább Andréé látszik előnyben lenni Zászlós fölétt; ellene csak az szól, hogy nincs egészen megbízható trainingben. Az állvány díj sok lovat gyűjthet startjához, így valószínű indulók: *Sagasse* (61½), *Pharao* (58), *Loindelle* (56½), *Szeszély* (56), *Mordány* (54), *Dalfy* (54), *Tristan II.* (51), *Remete* (48½), *Contrás* (43). A nagy terhűek közül *Pharao* és *Loindelle*, a kis terhűek sorában *Remete* és *Tristan II.* a legjobb; azt hisszük, ezek között fog a verseny eldőlni. Más érdekes futása nincs is a holnapi versenynapnak, legfeljebb az első osztályú eladóverseny hozhat szép küzdelmet *Or Dur*, *Bátor* és *Beauharnais* között. A holnapi nap tippei a következők:

- I. *Veszély*—*Aranyka*.
- II. *Bilnitz*—*Mini*.
- III. *Tristan II.*—*Pharao*—*Remete*.
- IV. *Pimasz*—*Lucifer*.
- V. *Or-Dur*—*Bátor*.
- VI. *Suada*—*Esparsette*.
- VII. *Fragile*—*Barkarol*.
- VIII. *Andrée*.

* A beszélő ujság a lóversenyekről. A *Telefon-Hírmondó* a holnapi (csütörtöki) lóversenyek eredményeiről már a délutáni órákban részletes tudósítást olvastat fel. Így azok, akiket egyéb elfoglaltságuk visszatart attól, hogy a versenyterre hímenek, a *Hírmondó* révén a lehető leggyorsabban értesülhetnek az odakünn törtétekről.

Andrée—Zászlós.

— Gróf Károlyi Pista és Luczenbacher Miklós fogadása. — Budapest, augusztus 30.

Kávéházakban, barátságos turftanyákon nem beszélnek egyébről három nap óta, mint arról, hogy ki nyer holnap, Zászlós-e vagy Andréé? A gyönyörűnek ígérkező match egészen felkorbácsolta a szenvedélyeket még azokban a körökben is, ahol rendes körülmények közt nem szoktak tipelni; klubok, kaszinók kártyasztalainál, a honnan mind kivonulnak holnap a makao és ferbli barátai a totalizátor köré, ki Zászlóst, ki Andréét plüngerolni, a szerint, amint titkos érzése sugja a sportsmannek. Mert reális tipet sokkal könnyebb tiz ló közül kiválasztani, mint most Andréé és Zászlós közül, amely mindakettőről csak annyit tudni, hogy nagyon jó; de hogy milyen jó, azt nem tudja senki.

Érdekes a portélet egy mai interviewja egy előkelő sportsmanrel, aki érdekesen beszélt el gróf Károlyi István és Luczenbacher Miklós fogadásának történetét s még érdekesebben adta le tipjét a holnapi szenzációra.

— Nem méltóztatik gondolni, — kérdezte az ujságíró, — hogy Zászlósnak kanterben kell nyernie?
— Korántsem gondolom, de hogyan jön ön erre a gondolatra?

— Tisztán úgy, hogy Luczenbacher urról köz tudomásu, hogy nem 5000 forintot, de sokkal kevesebbet sem reszkíroz, ha nem bizonyos a dolgában. Rumbold bizonyosan úgy referált neki Zászlósról, hogy ő is verhetné volna nyolc hozszal Nickerit...

— Ez nagy tévedés. Luczenbacher urat, aki igen takarékos ember, úgy látszik, jól ismerik, mindazonáltal mondhatom, hogy ő maga hisz talán legkevésbé Zászlós győzelmében.

— Hát akkor hogyan tehetett 5000 forintot fel hiába?

— Ez is tévedés. Luczenbacher ur a pillanat hevében, amikor Károlyi Pista azt mondta neki, hogy Andréé nyerte volna az István-díjat, belement abba, hogy 1000 forintot fogadást ajánlott Károlyi Pistának. Erre Károlyi Pista azt mondta: „1000 forintért nem futtatom a lovamat nem 1600 méterre, hanem 100 méterre sem. Hanem 5000 forintra áll a fogadás.” Luczenbacher ebbe nem akart belemenni. Hogy azonban a szenzációs verseny lehetővé váljék, néhány ambiciózus és jeles sportsman-társam, aki maga is kíváncsi a match eredményére, pótolta

Luczenbacher ur 1000 forintját négy ezerrel úgy, hogy a match eszméje megvalósult.

— Tehát méltóságod Andréét hiszi győztesnek?
— Föltétlenül.

— Nem méltóztatik gondolni, hogy Zászlós, ha ugyanolyan taktikával lovagolják, mint Andréét, éppen olyan könnyen verte volna Nickerit, mint Andréé?

— Erre bajos ugyan a felelet, de az én impresszióm, hogy nem. Zászlóst alkalmasint a rá nézve legkedvezőbb taktikával lovagolták, erre elég ügyesnek tartom Luczenbacher, Ferdinándyt, Hespert és Rumboldot; én még inkább vagyok hajlandó azt hinni, hogy ha Zászlóst más taktikával lovagolták volna, talán meg sem nyerte volna az István-díjat. Mert azt már csakugyan a manager és trainer tudja legjobban, milyen taktika a legkedvezőbb egy ilyen hosszú időn át jól kiismert és gondosan preparált cracknek.

— Hát az vajjon nincs-e kizárva, hogy Nickerit, amelyről különben sem jó hírek keringenek, az István-díjtal a budai-díjig kilókkal romlott és így Zászlós jobb Nickerit vert, amint Andréé?...

— Ez lenne még az egyetlen argumentum és ezt esetleg el is lehetne fogadni, hogyha Diadal, amely most igen jó, nem érkezett volna be messze Nickerit mögött. Malteserről nem is beszélnek, mert orrvérzést kapott, de annyi bizonyos, hogy Andréének ez a formája a képzelhető legnagyobb, amelyet három éves mutathat. S ami a fő, Andréé előbbi futása sem cáfolja meg ezt a formát.

— Méltóságodnak tehát nem Zászlós, hanem Andréé a tipje.

— Határozottan. De azért hiszem és remélem, hogy a finish nagyon érdekes lesz s a sportszerető közönség méltán hálálkodhatik majd a nagy élvezetért Károlyi Pistának és Luczenbachernek, akik a matchet lehetővé tették, és a Jockey Klub vezető férfainak, akik az eszmét lelkesen támogatták...

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Dráma.** Egy szürke, hétköznapi kis kereskedő, aki világlátásban nem olvasott francia regényt és német drámát, hirtelen belekerült azoknak a kis tragikus hősöknek a sorába, akik uton-utófélen szaladgálnak. Ugy hitt a feleségében, mint azok az emberek szoktak általában, akiket az asszony meg szokott csalni. Valami jóakaró barát levele nyitotta ki a szemét szegénynek s tudta szerre belepottyant a drámai hangba. Nem tudta megtagadni magától, hogy privát detektívhez ne forduljon. A detektív aztán nyomra vezette s a kis, szürke kereskedő, aki világlátásban nem olvasott francia pikantiériát, most kénytelen volt belátni, hogy az asszony visszaél a bizalmával. Nem tudni mi szállta meg ezt az embert, annyi bizonyos csak, hogy minden romantikus lövöldözés helyett galléron ragadta a csabítót, leültette a szálloda asztalához s azt mondta neki:

— Itt van tinta, toll. Ird, amit diktálok. Ha nem akarsz írni, hát majd akkor dolga lesz a revolvernek. Kötelezed magad, hogy ha elváltam a feleségetől, te veszed el.

A csabítót leírta, amit tollba mondta neki. A eset két közönséges hírrel végződik. Az egyik ez: B. Józsefné, szül. Wimmer Jozefa a Lukács-fürdőben öngyilkosságot követett el. Tettené oka: családi perpatvar. A másik hír: B. József ellen a rendőrségnél zsarolás és életveszélyes fenyegetés miatt feljelentést tettek. A rendőrség az ügyet mostanában tette át az ügyészséghez, ahol már ki is hallgatták az ügy szereplőit.

§§ **Broulik pére.** Broulik Ferenc kártérítési pert indított az Opera intendánsa ellen s tizezer forintot követelt azon az alapon, hogy az intendáns jogtalanul bontotta fel a szerződését. Broulik szerencsével járt a törvény előtt, a pert megnyerte s most újabb perrel támada meg az intendáns. A színházi bíróság ugyanis az előadásról való elmaradás miatt Broulikot egy havi fizetésének, ezeröttszáz forintnak elvesztésére ítélte. Broulik már most a következőképpen okoskodott: fegyelmi vétséget nem követtem el, mert hisz a bíróság kimondta az ítéletben, hogy mulasztásom jogos, vétlen és jóhiszemű volt. Semmi ok sincs hát arra, hogy egy havi fizetésemet is elveszítsem, legfeljebb az egy napra járó nyolevanöt forintomat. Így azután beperelte az inten-

dáns jogtalan gazdagodás címén. Evvel a második kiadású perrel azonban nem volt Broulik urnak szerencséje, mert a Kuria ma végképp elutasította kérésével s ítélete indokolásában kimondta, hogy Broulik ur engedély nélkül maradt el az előadásról s így fegyelmi vétséget követett el. A színházi bíróság tehát helyesen alkalmazta rá azt a paragrafust, mely a művész egy hónapig gázsijának elvesztését mondja ki.

§§ **Atléták birkózása.** *Aldássy Imre és Gerenday György* már évek óta kergetik egymást a törvényszék előtt. Aldássy egyszer nagy indulatában arra a fenyegetésre fakadt egyszer, hogy ő lelővi Gerendayt. Dr. Porteleky László miniszteri fogalmazó meghallotta ezt a fenyegetést s olyan nagyon komolyan fogta fel a dolgot, hogy nyomban értesítette Gerendayt, aki életveszélyes fenyegetés miatt feljelentette ellenségét. A törvényszék büntőnek mondta ki Aldássy Imrét, de a Kuria avval a megokolással, hogy Aldássy Imrénél nem volt fegyver és csak pusztá felindulás ragadta el a fenyegetőzésre, fölmentette a vádlottat. Aldássy Imre most dr. Porteleky László ellen fordult s rágalmazással védolta, amiért a fenyegető szavakat kolportálta. Ebben a rágalmazási perben ma délelőtt tartották meg a tárgyalást, ahol Porteleky azzal védekezett, hogy az ő büne mindössze az, hogy komolyan vette Aldássy fenyegetőzéseit s baráti kötelességből közölte azokat Gerendayval. Nem hajlandó tehát Aldássy Imrétől bocsánatot kérni, mert ő nem rágalmazott s csak kötelességet teljesített, mikor az Atlétikai Klub választmányi tagjainak is tudomására hozta Aldássy szándékát. A járásbírósg elfogadta Porteleky László védekezését s a perbeszéd megkérdezése után fölmentette a vádlottat. Az ítélet ellen Aldássy felebbezést jelentett be.

TÁVIRATOK.

A san-domingói forradalom.

Washington, augusztus 30. A külügyminisztérium a puerto-platai amerikai konzultól távirati jeletést kapott, amely szerint a puerto-platai kerületben Monte-Christo kivételével az összes városok a fölkelők hatalmában vannak, sőt tegnap Puerto-Plata is megadta magát a fölkelőknek.

New-York, augusztus 30. *Jimenet*, a san-domingói lázadók vezérét, Santiago de Cubában le tartóztatták.

A pestis.

Páris, augusztus 30. A Havas-ügynökségnek azt jelentik Oportóból, hogy ott tegnap két súlyos pestiseset fordult elő. Az árukvitel a vasutakon most már csak kellő fertőtlenítés után van megengedve.

Berlin, augusztus 30. Illetékes helyen megcáfolták azt a híresztelést, hogy Párisban is kiütött a pestis. Párisi táviratok is hivatalosan megcáfolták ezeket az alaptalan híreket. Az *Agence Havas* közli, hogy nem igaz, amit *Brandes* György a kopenhágai Politikennek hírül adott, mert hiszen ha a pestis csakugyan már régen kiütött volna Párisban, lehetetlen lett volna azt eddig eltitkolni.

Közzgazdasági táviratok.

London, augusztus 30. (Gabonapiac.) Az irányszat általában nyugodt. Az árak változatlanok. Városi liszt 23 sh. — 28 sh., repceolaj 23 sh. 3 p., tengeri 18 sh. 6 p. (Eladók.) Béhoztak 20.000 mm. buzát, 18.000 mm. árpat, 196.000 mm. zabot. Az idő szép.

Berlin, augusztus 30. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forradalom.* Négyeszázekek magyar aranyjaradék ——. Magyar koronajaradék ——. Osztrák hitelrészvény 240.90. Osztrák-magyar államvasut 150.50. Déli vasut 32.60. Északnyugati vasut ——. Elbavölgyi vasut ——. Orosz bankjegy készpénz 216.85. Buschtiehradi ——. Orosz bankjegy ——. (Ultimo.) Lombard ——.

Frankfurt, augusztus 30. Árfoiyamok augusztusra. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forradalom.* Osztrák hitelrészvény 241.20. Osztrák-magyar államvasut 150.70. Déli vasut 32.90. Osztrák aranyjaradék ——. Olasz jaradék 92.80. Laura-kobó 266.60. Harpeni 195.75. Discont 194. —. Alpesi ——. Bécsi bankgyesület ——. Nyugodt.

New York, augusztus 30. *Liszt* helyben 2.65. Buza augusztusra —, szeptemberre 73½s, decembe 77½s, Tengeri augusztusra 37. —.

Chicago, augusztus 30. Buza augusztusra 70½s, Tengeri augusztusra 31. —.

LODEN	Iskola-öltöny	3.50
LODEN	Fiu-mencsikoff	7.—
LODEN	Férfi-köpeny	12.—
LODEN	Kocsis-köpeny	10.—
LODEN	Havelok	8.—
LODEN	Rövid kabát	8.—
LODEN	Vadász-öltöny	16.—
LODEN	Turista-öltöny	14.—

Sacco vattával bélelve	6.—
Szörme-sacco	10.—
Vadász-sacco	9.—
Vadász-bunda	18.—
Kocsis-bunda	20.—
Utazó-bunda	35.—
Szörme-mencsikoff	40.—
Gez.Áll. társ. bunda	12.—

RENDELJENEK C K

a „TIROLI“-nál
JUSTITZ LEOPOLD

speciálta lóden-öltönyökben

Bécs, IX., Währingerstrasse 48.
Mintákat és képes árjegyeket ingyen és bérmentve.

LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN

KÜLÖNFÉLEK.

Mért nem vagy!...

Mért nem vagy te büszke, hódító királylány, Olyan, hogy ragyogóbb ne is legyen nálad; Akkor leborulnék számodhoz elébe S úgy imádatlanak!

Mért nem vagy mindentől elhagyott árva, Szegény, szerencsétlen sorsüldözött lélek, Én meg nemes, gazdag, — hogy téged magamhoz Fölemelhetnék!

Varságh János.

— Az okos spanyol király. A kis spanyol királyról sok csudát irnak össze. Hogy ilyen okos, olyan okos. Ezt bizonyítaná a következő mulatságos apróság is. Egyik tanítója egy napon franciát diktált neki és a testvéreinek. Többek között ezt a mondatot is:

Egyesült benne nagy mértékben a modor előkelősége és a beszéd bája, amely a királyi hercegnőkkel együtt születik.

Ekkor XIII. Alfonz király letette a tollat és így szólt:

— Uram, az az ur, akit ezt írta, sohasem élt az udvarnál, annyi bizonyos!

Ámulva kérdezte a tanító, hogy honnan gondolja ezt.

— Hát nézzén oda! — felelte a kis király. — Nézzé meg ezeket a hercegnőket itt! A modornak micsoda előkelősége!

És rámutatott a hercegisasszonyokra. Hát bizony Maria de la Mercedes, az egyik kisasszonyka ráterpeszkedett az asztalra és rettenetes grimaszt vágott, mert nem tudta ki magát és nagyon nagy volt a melege. Mária Terézia, a másik princessz egy kicsit már illendőbb helyzetben volt, azonban a bal kezével buzgón kapargatta a fejét. Alfonz a nagyobbikat megfogta, a kisebbeknek jól megcibálta a haját.

— Te kiálthatatlan fickó! — fürmedtek azok rá. — Ó, micsoda bája a beszédnek! — gunyolódtott a király.

De aztán nagyokat kacagtak, mert ők hárman nagyon szeretik egymást, jóindulatu gyerekek.

— Az öreg Vanderbilt mulat. K. Vanderbilt, Marlborough hercegnének az atyja valósággal elkápráztatja most Newport közönségeit pazar mulatásaival. Azt hitték, hogy az után a sok dráma után, amely a családjában lejátszódott, vissza fog voutulni a társaságból, ha nem is örökre, de nagy időre, s meg lesz elégedve azzal a tudattal, hogy gyermekei jól érzik magukat. Csak hogy az emberek csa-

latkoztak. Mert alig mulik el nap, hogy vagy maga ne adjon valami fényes mulatságot jaktján, a Valianton, vagy pedig részt ne vegyen olyan mulatságban, amelyet mások rendeznek. Mostanában csaknem állandóan a jaktján él. Newporti márványpalotájáról elvált felesége javára mondott le. Különösen nagy feltűnést keltett, amikor az öreg milliomos legutóbb egy mulatságon az összes hölgyeket megtáncoltatta.

— Örömmel tudatjuk... Örömmel tudatjuk Mariska, Gizella, Ilona leányoknak X. Y. uralral való esküvőjét; örömmel tudatjuk sok más családi eseményünket, s megtisztelve érezzük magunkat M. N. O. P. urak, vagy hölgyek megjelenése által... Örömmel tudatjuk mindig az olyan eseményeket, amelyekről nem tudjuk még biztosan, nem rejtenek-e magukban nagy szomorúságokat, csapást, gyászt. Örömmel kell inkább jelenteni az igazi nagy örömeiket. Mint ahogy itt lent következik.

Egy vidéki városban küldték szét a következő német és magyar nyelven fogalmazott meghívót:

FREUD LÁZÁR, a Freud és Tea cég beltagja és neje GEBAUER CECILIA örömmel tudatják leányuknak

FREUD ELEONORÁNAK

dr. WUNSCH MÓR uralral kötött házassága törvényes felbontását.

A JOGERŐS KURIAI ITÉLET kihirdetése e hó 10-én délelőtt pont 11 órakor lesz a helybeli kir. törvényszék nagytérében.

EBÉD: déltán 5 órakor az „Arany Ökör”-höz címzett szálloda tánctermében.

SÜRGÖNYCIM: Doppelfreud X-ben.

— Automata-világ. A párisi postahivatalokban czentul automaták fogják eladni a postabélyegeket. Az e célra készített különböző gépeket pár nap mulva ki fogják állítani a főpostán. Amelyiket aztán a közönség legjobban használja, amely tehát legpraktikusabbnak bizonyul, azt fogják véglegesen alkalmazni Páris valamennyi postahivatalánál.

— A praktikus amerikai. A praktikus amerikai a kimustrált vasuti kocsikat elégeti. Ezt így olvasva, azt mondaná az ember, hogy a bolond amerikai! Csak hogy az amerikai sohasem tesz semmit haszon nélkül. A vasuti kocsikban ugyanis van nagymennyiségű használható vasrész, a tengelyeken és a kerekeken kívül egy-egy kocsiiban vagy három tonna vas. Ez a fő a kimustrált vasuti kocsiban, amelynek a fa alkatrészeit is lehetne még valamire használni, s van is kellő értéke, csak hogy ha annak rendje és módja szerint szétszedetnék munkásokkal,

a munkaerő többbe kerülne, mint amennyit a famenyiség ér. Csak legutóbb is nagyon sok teherkocsit égettek el így Delveyben, ahol külön erre a célra égető telepet csináltak. Az élegetendő kocsikat egy lokomotív tolja be a tűz-sírba, vagy pedig csigával emelik be a kemencébe.

— Sajkán az ócsánra. Blackburn amerikai tengerészkapitány megoszmörölt a nagy hajóktól. Elhatározta tehát, hogy egy kis csónakon kalandos utra fog kelni. Junius 18-án a kis csónakon utra kelt Gloucester városból Massachusetts államban, hogy Anglia hasonló nevű városába utazzék. Hatvankét napos, magányos utazás után szerencsésen King-Roadba érkezett, ahonnan azonnal Gloucesterbe indult. Ott nagy ünneppel fogadták a bátor hajóst. A csónak, amelyen a veszedelmes utazást megtette, külön erre a célra készült. Hosszasága harminc láb, a szélessége három láb és mélysége ötöt-fél láb. Blackburn negyven nap alatt akarta megtenni az utat, de minden eshetőségre kilencven napra látta el magát eleséggel. Egy nappal később, hogy hazája partjait elhagyta, különös betegség érte. Jobb lába roppantul megdagadt, ami nagy fájdalmat okozott neki. Nyolc napig kínlódott bajával s csak nagyon kevéssé juthatott előre. Ez idő alatt minden tápláléka egy üveg tej volt. Amíg ebben a tehetetlen állapotban volt, távol maradt a rendes hajóíránytól. Nem akarta, hogy rossz híreket vigyenek róla Amerikába. Amikor jobban lett, kettőzött megerőtletéssel akarta kipótolni az elmulasztott időt. Sokszor éjjel-nappal a kormány mellett állott. Ha szép idő volt, nappal aludt s éjjel kormányozta kis csónakát. Az első szárazföld, amelyet meglátott, az Angliától dényugatra eső Scilly-szigetek voltak. Figyelemre méltó, hogy Blackburn kapitány nyomorék. Nehány évvel ezelőtt, amikor egy barátjával télen tett utazást az Océánon, mind a tíz ujjja lefagyott. Micsoda nagy bátorság kellett ahhoz, hogy mégis elmenjen ilyen veszedelmes utra.

Ötletek a fiétről.

— Salamon Ödön. —

A fiert különböző nemű csókok nemzetközi kongresszusa.

Rágalom, aljas rágalom, hogy a fiert testet edző mulatság.

Rövid fiirtnek — házasság, hosszúnak aggregénség a vége.

A fiirt addig tart, ameddig a nő józansága.

A fiirt a szerelem morfiuma. Halált hoz, ha — mániává fajul.

REGÉNY.

Grubbe Mária.

(19) — Dán regény. —

Irtá: JACOBSEN J. P.

Rigica néni ugyanis elérkezettnek látta az időt arra, hogy Mária a felnőttek ruháit öltse magára.

Gyönyörűség volt nézni azt a munkát, ami most a kis szobácskában megindult. Hol fölfejtették, hol összevarrták a holmikát, mértéket vettek, szabtak, öltöttek s közben dicsérték azt a rózsaszínű atlaszt, melynél szebb igazán nincs a világon! Hogy feszül, hogy csillog! Aztán milyen érdekesen magyaráz az a varró kisasszony arról, hogy a selyem-kamelot nem olyan vastag, hogy a formákat ki ne domborítaná, vagy hogy ez a törökös, ríktő zöld szövet nem illik a Mária kisasszony arcához. A bánat és fájdalom pedig lassanként elmaradt a ragyogó boldogság mögött. Mária most már társaságra is járt s ha a nagy társalgó asztal mellé ült le, ahol minden kisasszonynak épp olyan csipkés, fodros, hófehér galérija volt, mint neki, akkor egyszerre elmosódtak a mult szomorú, bánatos emlékei. Hát még ha sarabandeot és pavanet táncolt az aranyos brokát kosztumban, amelyhez mindig csipkekezttyüt kellett felhuznia, ilyenkor szégyenpír borította el arcát, ha ama eseményekre gondolt.

Csakugyan szégyelte magát s csakugyan sarabandeot és pavanet táncolt, sőt kétszer hetenként Skeel Keresztély nagytermében táncleckékre kellett járnia, hol a fiatal nemesekekkel együtt lejittették. Valami mecklenburgi mester tanította őket a lépésekre, bókora s a legújabb spanyol táncformákra. Ezenfelül még hárfázni,

franciául is tanult, mert Rigice néninek határozott tervei voltak vele.

Mária boldog volt.

Olyannak tartotta magát, mint a királyi sarj, akit fogva tartottak eddig s most a börtön homályából és a tömlőcstartó kegyetlenkedésétől megszabadulva a trónra lép s fejére teszi a hatalom aranykoronáját. Az ő börtöne csendes kis szobácska volt, tömlőcstartója Rigice néni s most kilépett a trónra s mindenki mosolyogva üdvözölte, mintha királynő lett volna. Mindenki meghajolt szépsége előtt.

Egy virágnak gyöngyárcát a neve. Szeme kékje ennek a virágnak a kétségéhez volt hasonló, a fénye olyan, mint a harmatsepp ragyogása s mint az árnyékban tündöklő zafr. Ha lecsukta a szemét, gyenge, elhaló dallamok jutottak az ember eszébe, ha felpillantott, mintha trombiták harsogtak volna. Olyan bizalmas mosolygással tudott nézni, hogy úgy érezte, akire ránézett, mintha a messzeségből valaki a nevében szólítaná, ha pedig szomorúság és gyászt volt a tekintetében, szinte vércseppek hullását lehetett hallani.

Ilyen volt Mária és ő sejtette, hogy ilyen. Ha bizonyosan tudta volna, úgy tán kévé változott volna szépségében s valami ritkabesű ékszernek tartotta volna magát, melyet csak gazdag, pompázó keretbe foglalva lehet megőrizni úgy, hogy mindenki megkívánja. Most azonban még nem volt ennyire tudatos a szépsége. Hir-telen ismerte meg szépségének hatalmát s sokáig tartott, míg rábízta magát erre a hatalomra; ellenkezőleg, iparkodott, hogy feltűnjön szépségével, egy kissé kacérkodott is, szeretett cifralkodni s tele tudóval szivta magába azokat az áradó dicséreteket, melyekkel szépségét elhalmozták.

Most tizenhét éves volt. Délelőtt a templomban volt s éppen a tükör előtt állott, mert Rigice néniel sétálni kellett menni.

A városban nagy volt az élénkség, mert a békekötés óta ma tarták ki először a kapukat, melyek husz hónanon át zárva voltak. A ki-

váncsi nép látni akarta a felszabadított várfalakat, a külvárosok utcáit, ahol kevéssel előbb még az ellenség táborozott; leszaladtak az árkokba, majd a sáncokra kapaszkodtak fel, a tűzaknákat is megtekintették s meg nem tudták volna állni, hogy az ágyukosarakból ki ne huzanak egy-egy venyigét. Aztán magyarázgattak egymásnak, hogy itt állt ez, amott az, hogy ez itt esett el, amaz onnan rontott az ellenségre. Mindent megbámultak s megtapintottak, az ágyuk kerekeit, az ágyutaligát, az őrtüzek hamuját, a naptól megsárgult lókoponyákat. Aztán vitakoztak, magyaráztak, meséltek s egyik sáncról a másikra, egyik barrikádáról a másikra ugráltak.

Pyper Geert egész családjával vonult ki s az öreg vagy huszszor is dobbantott a lábával s egyre azt mondta, hogy itt kong alattuk a föld s hogy alighanem tűzakna van itt, mire a felesége ijedten rántotta meg a kabátja ujját s rimánkodva kérte, hogy menjenek már el erről a veszedelmes helyről. Pyper Geert azonban egyre magyarázott s egyre dobbantott a lábával. A Geert uram fia ezalatt a menyasszonyának azt a helyet mutatta meg, ahol katonakorában őrt állott s ahol belelőttek a kabátja belésébe. Hogy itt lötték meg az esztergályosék fiát is. Az apróbb gyerekek hangosan sirtak s nagyon el voltak keseredve, hogy a puskagolyókat nem teheték el emlékül, mert hátha megmérgezte az ellenség. Lauritcen Erik legelőbb azt bizonyította, miközben botjával egyre a szalma között turkált. A jó embernek egyre az motoszkált a fejében, hogy a Magdeburgban felakasztott katona feje alatt egy egész zsák aranyat letek a pajtásai. Azt gondolta hát, hogy itt a széna alatt is lehet ilyenféle meglepetés.

Nagy volt a sürgés-forgás. A zöldelő mezőkön és világos szürke utakon csak úgy feketéllett az ember.

(Folytatás következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A jutekartell. Az osztrák és magyar jutegyárosok — mint már említettük — kartell alakítottak. Ehbe a kartellbe most a jutekereskedőket is bevonták, akik kötelezték magukat a feltételek betartására. A kartell arra törekszik, hogy a gyártmányoknak egységes formájuk legyen, mert az eddigi nagy változatosság volt az árnyaltatlós oka.

A szegedi kiállítás. A szegedi országos kiállítás programja a következő. Szeptember 3-án: Dél-élelt 10 órákor a kiállítást ünnepélyesen megnyitja József főherceg. Délután 2 órákor kiállítási lövész-sorozat, este 8 órákor a védnök tisztelőre művész-estély a színházban. Este a kiállítási terület fényes kivilágítása villamfényvel és 20.000 lampionnal.

4-én: Reggel 9 órákor V. országos gazdakongresszus a városháza nagyertermében. Déli 12 órákor: Délvidéki földmívelők egyesületének közgyűlése. Országos méhészeti kongresszus az ujszegedi vígadóban, este tüzijáték a kiállítás területén.

5-én: V. országos gazdakongresszus. Országos méhészeti kongresszus. I. országos halászlai kongresszus a városháza kis tanácstermében. Délután 5 órákor vívó akadémia az ujszegedi vígadóban, este tüzijáték a kiállítás területén.

6-ikán: Országos méhészeti kongresszus, délután 5 órákor: a tűzoltóság gyakorlata, este a kiállítási terület fényes kivilágítása.

7-ikén: Délután 4 órákor kerékpárverseny. Délután 5 órákor a Polgári dalárda hangversenye, a kiállítás területén este léggömb fölérésztés és kivilágítás.

8-ikán: I. orsz. szőlészeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután 2 órákor díjnyújtás, lovasjáték, ügető-verseny a lövészterületen. Este népies műkedvelői előadás és tüzijáték a kiállítás területén.

9-ikén: Délélelt 9 órákor gazdasági tanítók kongresszusa az ujszegedi vígadóban, I. országos szőlészeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután 5 órákor a Szegedi dalárda hangversenye, este teljes kivilágítás villamfényvel és 20.000 lampionnal a kiállítás területén.

10-ikén: I. országos szőlészeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután népművelési és eszéldíjazás a kiállítás területén. Délután 3 órákor regatta a Tiszán. Este kiállítási népbál, este 6 órákor kiállítási sorsjáték húzása, este 8 órákor tüzijáték.

A kiállítás területén délután 4—7 óráig és este 9—12 óráig naponta sétahangverseny lesz.

A szegedi kiállítás megnyitására Dessewffy Sándor esanádmegei püspök is Szegedre érkezik és közvetlen a megnyitást elől a belvárosi templomban ünnepes istentiszteletet tart. Ezen az istentiszteleten József főherceg a Szegeden összegyűlt előkelőségekkel is részt vesz. A kiállítás zsűrijei szeptember 1-én és 2-án tartanak ülést; csak a juhkiállítás zsűrije kezd meg 4-én működését.

A kiállítási igazgatóság téves értesülés alapján azt közölte, hogy az államvasutak fél harmadosztályú jegyet nem hajlandó a csoportos látogatóknak és mezőgazdasági kongresszus tagjainak engedélyezni. A vasuti igazgatóság ma tudatta a kiállítási igazgatóságával, hogy a félharmadosztályú jegy kedvezményét megadja.

Vasutidjásbási tanfolyam a budapesti kereskedelmi akadémián. A Magyar Államvasutak és az illetékes székesfővárosi kereskedelmi testületek támogatásával létesített idjásbási tanfolyam a folyó tanévben immár negyedszer megnyílik. A tanfolyam hivatala van kereskedőknek alkalmat nyújtani, hogy a vasuti áruforgazási ügyletekhez szükséges fontosabb tudnivalókat rövid idő alatt gyakorlatilag elsajátítsák. A három év alatt elért eredmények, amelyekről a budapesti kereskedelmi akadémia évi jelentései is beszámolnak, remélni engedik, hogy ezt a házagpótló intézményt az illetékes körök saját érdekében az idén is fel fogják karolni. Az előadásokat ezuttal is Gondai József államvasuti ellenőr szeptember-március hónapokban hetenkénti két esteli órában fogja tartani a kereskedelmi akadémián. A beiratások hétköznapokon déli 12—2 óra között történnek (Andrássy-ut 73. III. emelet, középfolyosó 47. sz. a.).

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 19.25 frt, aruban 19.75 frt, Bécsben 20.— frt, illetve 20.40 frt.

Endapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár érkezése 1899. augusztus 30-án. Készlet 67 darab. Érkezett 352 darab. Összesen 419 darab. Eladatott — darab. Maradt 13 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 44—45 krajcárig, 220—280 kgr. sulyban 44—45 krajcárig, 320—380 kgr. sulyban 43—45 krajcár. Öreg nehéz párnikint 400—600 kilos — krajcárig. Malacok — krajcár kilónként. A vásár hangulata lanhya volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, augusztus 30.

A buzaüzlet ma szilárd hangulatban nyílt meg. A malmok vételkedve következtében élénk forgalom keletkezett. Összesen 53.000 métermázsa került for-

galomba. Vaggonárúkért 5, hajórakományért 10 krajcárrel magasabb árakat fizettek. Rozsban 15.000 métermázsa volt a forgalom, változatlan árákkal.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 81.5 k. 8 frt 80 kr, felső, 200 mm. 81 k. 8 frt 80 kr, 200 mm. 79.5 k. 8 frt 80 kr, 250 mm. 81 k. 8 frt 77.5 k. 8 frt 200 mm. 81 k. 8 frt 72.5 k. 8 frt 100 mm. 81.8 k. 8 frt 67.5 k. 8 frt 400 mm. 81.5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 81 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 81 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 80.7 k. 8 frt 70 kr, 800 mm. 80 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 81 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 79.7 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 81 k. 8 frt 62.5 k. 8 frt 100 mm. 81 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 79.6 k. 8 frt 70 kr, 600 mm. 80 k. 8 frt 75 kr, 400 mm. 80 k. 8 frt 65 kr, 350 mm. 80.5 k. 8 frt 85 kr, 500 mm. 80 k. 8 frt 75 kr, 400 mm. 80 k. 8 frt 65 kr, 1000 mm. 80 k. 8 frt 65 kr, 400 mm. 80.5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 80.7 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 35 kr, 100 mm. 76.5 k. 8 frt 85 kr, 100 mm. 80.4 k. 8 frt 65 kr, 800 mm. 79.5 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 79.8 k. 8 frt 72.5 k. 8 frt 100 mm. 79 k. 8 frt 72.5 k. 200 mm. 79.5 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 79.3 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 79.5 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 55 kr, 300 mm. 79 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 62.5 k. 8 frt 600 mm. 79 k. 8 frt 72.5 k. 8 frt 100 mm. 79 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 78.5 k. 8 frt 72.5 k. 8 frt 100 mm. 78 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 78.5 k. 8 frt 800 mm. 77.8 k. 8 frt 55 kr, 800 mm. 78.5 k. 8 frt 55 kr, 800 mm. 78.5 k. 8 frt 55 kr, 800 mm. 78.5 k. 8 frt 50 kr, 800 mm. 78.4 k. 8 frt 55 kr, 300 mm. 76.5 k. 8 frt 35 kr, 200 mm. 75.8 k. 8 frt 30 kr.

Fehérmegyei: 300 mm. 78 k. 8 frt 65 kr, 1000 mm. 77 k. 8 frt 50 kr.

Pestmegyei: 100 mm. 81.8 k. 8 frt 67.5 k. 8 frt 100 mm. 81.3 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 600 mm. 80 k. 8 frt 77.5 k. 8 frt 100 mm. 80 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 40 kr, 100 mm. 79.7 k. 8 frt 57.5 k. 8 frt 100 mm. 79.5 k. 8 frt 67.5 k. 8 frt 100 mm. 79.5 k. 8 frt 50 kr, 200 mm. 79.5 k. 8 frt 45 kr, 1200 mm. 79 k. 8 frt 57.5 k. 8 frt 200 mm. 79 k. 8 frt 50 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 47.5 k. 8 frt 100 mm. 78.5 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 78.5 k. 8 frt 50 kr, 300 mm. 78 k. 8 frt 65 kr, 150 mm. 78.5 k. 8 frt 55 kr, 300 mm. 78.5 k. 8 frt 50 kr, 500 mm. 78.5 k. 8 frt 50 kr, 150 mm. 78.5 k. 8 frt 65 kr, 150 mm. 77 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 55 kr, 200 mm. 73 k. 8 frt — kr.

Bácskai: 300 mm. 73 k. 8 frt 30 kr.

Bánáti: 3000 mm. 76.4 k. 8 frt 60 kr, 1500 mm. 75.8 k. 8 frt 55 kr, 300 mm. 74 k. 8 frt 32.5 k.

Bihari: 700 mm. 79 k. 8 frt 62.5 krajcár.

Bécskeréki: 3000 mm. 76 k. 8 frt 74.5 krajcár.

Ujvidéki: 1120 mm. 74.5 k. 8 frt 45 kr. Zentai: 4000 mm. 74 k. 8 frt 47.5 k. Szerbiai: 1000 mm. 76.4 k. 7 frt 40 kr, 3000 mm. 75.4 k. 8 frt 02.5 k.

Óraskőbányai: 5500 mm. 73.6 k. 8 frt 55 kr, 7000 mm. 76 k. 8 frt 55 kr.

Mind 3 hónapra.

Zab: 100 mm. 5 frt 60 kr, 300 mm. 5 frt 35 kr, 100 mm. 5 frt 25 kr.

Rozs: 200 mm. 6 frt 52.5 k. 500 mm. 6 frt 52.5 k. 800 mm. 6 frt 50 kr, 100 mm. 6 frt 55 krajcár.

Káposztarepce: 400 mm. 11 frt 55 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A kérszaru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for Buza (B), Bűnsági, Tiszavidéki, Pestvidéki, Fejérmegyei, Bácskai, román, szerb, bolgár, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Repce, Kőles. Rows list various types of grain and their prices in different units.

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Table showing grain prices for Buza október, Buza (1900.) április, Rozs október, Tengeri augusztus, Tengeri szept., Tengeri 1900. május, Repce augusztus.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Table with columns for Buza október, Buza (1900.) április, Rozs október, Zab október, Tengeri szeptember, Tengeri augusztus, Tengeri (1900.) máj., Repce augusztus.

Table titled 'Délután fél 5 órákor zárul:' listing prices for Buza október, Buza április (1900.), Rozs október, Zab október, Tengeri május (1900.), Tengeri augusztus, Tengeri szeptember, Repce augusztus.

A budapesti értéktözsde.

A mai értéktözsde szilárd irányzatot tüntetett fel, a nélkül, hogy számottevő forgalom jött volna létre. Az érdeklődés ezuttal Államvasutak iránt nyílik. A földmívelésügyi miniszter jelentése a világtörmésről azon következtetésekre készteti a spekulatív köröket, miszerint monarkiank természetességét sürgősen fogja tovább adhatni, mint nyers, vagy őrölt terméket s így valószínű, hogy a vasutforgalom kedvező arányokat fog feltüntetni.

A zárlat csendesebb volt.

A helyi piacon Rima-részvényekben volt élénk üzlet, amelyekben fedezési vételek a kezdetleges olcsó árakat javították. Ugy hírlik, hogy az osztlak ez ideig lényegesen jobb lesz a múlt événél. Más helyi értékekben nem igen volt forgalom.

A déli tözsde meglehetősen változatlan volt, csupán osztrák-magyar Államvasutak voltak továbbra is emelkedők.

Valuták és érváltók változatlanok.

Az előtözsde élénk.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 391.—392.—. Osztrák hitelrészvény 384.20—385.10. Osztrák-magyar államvasut részvény 350.—352.—. Rimamurányi vasmű 331.50—332.50. Városi villamos 209.— forint.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 391.75—392.25. Osztrák hitelrészvény 384.50—385.20. Osztrák-magyar államvasuti részvény 351.20—351.90. Rimamurányi vasműrészvény 331.75—333.25. Közuti villamos vasut részvény 368.50—368.75 forint.

Az uttözsde hangulata szilárd. A rimamurányi és államvasuti részvények iránt élénkebb volt a kereslet.

Zárul: Osztrák hitelrészvény 385.—. Magyar hitelrészvény 392.25. Osztrák-magyar államvasut részvény 353.25. Rimamurányi részvény 334.— forint.

Lezártoltó árfolyamok:

Table listing exchange rates for Magyar általános hitelbank, Osztrák hitelintézet, Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, Magyar ipar-és kereskedelmi bank, Magyar jelzálog hitelbank, Magyar leszámítoló bank, Rimamurányi vasmű, Budapesti közuti vasp. részj., Déli vasut., Osztr.-magy. államvasut., Fiumei hitelbank részvény-társaság, Pesti m. kereskedelmi bank, Kassa-somodi közsébanya részv., Salgó-Tarjáni közsébanya, Schlick-féle vasöntöde részv.-t., Városi villamos vasut részvény.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table titled 'Allamadósság.' with sub-sections 'a) Magyar Allamadósság.' and 'b) Osztrák Allamadósság.' listing various government bonds and their values.

Table titled 'c) Idegen Allamadósság.' listing foreign government bonds.

Table titled 'Más kölesöknk.' listing other types of grain and their prices.

Table titled 'Elsőbbségi kötvények.' listing first priority bonds.

Table titled 'Bankok részvényei.' listing bank shares.

Table titled 'Takarékpenztárak részvényei.' listing savings bank shares.

Zaloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table with columns for institution names (e.g., Belvárosi takarékp., Egyszerű sáv. takar.), values, and interest rates.

Gőzmalomok.

Table listing steam mills (Concordia, Elő-budapesti, Erzsébet) and their owners/locations.

Bányák és téglagyárak részvényei.

Table listing shares of mines and brickworks (Borsod-bánya, Budapesti téglai, Egyesült téglai).

Biztosító társaságok részvényei.

Table listing shares of insurance companies (Bécsi biztosító, Bécsi élet- és károsodásbiztosító).

Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table listing shares of iron works and machine factories (Gazdasági gépgy., Danubius, Ganz).

Könyvnyomdák részvényei.

Table listing shares of printing houses (Athenaeum, Franklin, Kosmos).

Különféle vállalatok részvényei.

Table listing shares of various companies (Alt. wagr.-kölcs., Epevői villamos, Elő-magyar ter-).

Közlekedési vállalatok részvényei.

Table listing shares of transport companies (Adria tengeral., Bpesti közúti vas., Idei. részv., etc.).

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets (Eszék, Bécsvárosi, Budapesti, etc.).

Pénznemek.

Table listing currencies (Vert arany, 50 frankos arany, 50 márkás).

Külföldi váltók (látra).

Table listing foreign exchange rates (Amsterdam, London, Német piac).

Eatáriródek köztől ostanapárvá.

Table listing commodity prices (Aranyárjárdék, Koronajárdék, Magy. hitelbank).

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ártályomokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna 30.—40.— forint, vörös tiszta, alföldi és felvidéki 30.—32.— forint, Vörös erdőnyi — Vörös bángási — forint, Középszemű 38.—40.—, Nagyszemű 41.—43.—, Disznósír: budapesti 49.—49.50 forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: legészarított vidéki — városi 4 darabos 41.50—42.— forint, 3 darabos 42.50—43.50 forint, füstölt 46.50—47.50 forint, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — forint, 120 darabos — forint, 100 darabos — forint, 85 darabos — forint, azonnali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség — forint, 100 darabos — forint, 85 darabos — forint, Szilvaiz: szilvóniai 17.75—18.— forint, szerbiai 15.75—16.— forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabontőzsde.

Bécs, augusztus 30. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) Jegyzékek: Őszi buza 8,60, tavaszi buza 8,91, ősi rozs 7.—, ősi zab 5,59, tengeri szeptember-októberre 5,17, tengeri május-júniusra 5,40, tavaszi rozs 7,28—7,29, tavaszi zab 5,56—5,57 forinton.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén dacára, hogy a tegnapi utófélsze lanyha irányzattal zárult, mégis határozottan szilárd volt az irányzat és pedig Clumeczky kihallgatása folytán.

A déli tőzsdén tranzszvái hírekre kedvezőtlen volt a hangulat és gyengült az irányzat. Zárításkor csendes volt az üzlet, csak bányáértékekben volt emelkedés.

Bécs, augusztus 30. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 117,85. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 139,50. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100,10. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119,30. Magyar leszámítási és pénzváltóbank 258.—. Rimamurányi vasműrészvény 332,25. Magyar koronajárdék 98.—. 4% os Magyar földterem. kötvény 93,85. Magyar hitelbank részvény 392.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 161,50. Kassa-oderbergi vasúti részvény 184.—. Magyar kereskedelmi bank 1435.

Bécs, augusztus 30. (Osztrák értékek zárlata.) 4% papírjárdék 100,25. Osztrák aranyjárdék 117,90. 1860-iki sorsjegy 137.—. Osztrák hitelsorsjegy 196,75. Angol-osztrák bank 903.—. Déli vasút 72,87. Dunagőzhajózási részvény 402.—. Dohányrészvény 140,50. Császári és királyi arany 5,71.—. Német bankváltók 58,90. 4 1/2% ezüst járdék 101,15. Osztrák koronajárdék 100,15. 1894-iki sorsjegy 194,75. Osztrák hitelintézeti részvény 385.—. Unionbank 309,50. Osztrák Ländlerbank 239,50. Osztrák-magyar államvasut 352,50. Elbavölgyi vasut 256,75. Alpesi bányarészvény 289,40. 20 frankos arany 9,56.—. Londoni váltóár 956.—. Bécsi Tramway 4,66. Az irányzat szilárd.

Bécs, augusztus 30. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 385,25 Magyar hitelrészvény 392,50. Angol-Osztrák bank 152.—. Union bank 271,50. Ländlerbank 309,50, bankgyűléslet 239,75, osztrák-magyar államvasut részvény 353,50, északnyugati vasut részv. 72,75, elbavölgyi vasut 256,50, dunagőzhajós részv. 244,50, alpesi bányarészvény 171.—, májusi járdék 333.—, osztrák koronajárdék 289,25, magyar aranyj. 100,25, magyar koronajárdék 98,05 német birodalmi márka készpénz —, ultimóda 58,95, török sorsjegy 60,70, rimamurányi vasmű —, déli vasut —, dohányrészvény —, Napoleon d'or —, Lombard —.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, augusztus 30. (Tőzsdéi tudósítás.) A tegnapi ryugati tőzsdék kedvezőtlen irányzata és a Transvaal és Anglia közötti háború kitörésétől való félelem következtében az irányzat bágyadt volt. Bányáértékek részben hanyatlottak. Az üzlet a spekuláció tartózkodása miatt általában vontatott volt. A járdédek közül a spanyol járdék gyöngült. Később a transvaali vasutak állítólag kedvezőbb londoni jelentésekre kissé javultak. Magánleszámítási kamatláb 4 1/2% százalék.

Berlin, augusztus 30. (Zárlat.) 4 1/2% papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 100.—. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 95,75. Osztrák-magyar államvasut 149,90. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 169,40. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101,99. Alpesi bányarészvény 101,80. Disconto-Commandit 203,60. Általános villamossági Edison 201,25. Gelsenkircheneri 195,10. Laurakohó 263.—. 4% osztrák járdék 99,90. 4% osztrák aranyjárdék 98,90. Osztrák hitelrészvény 240,50. Déli vasut 32,75. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216,85. 4% uj orosz kölcsön 99,60. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 92,75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 161,50. Harpeni 195,30. Az irányzat csendes.

Hamburg, augusztus 30. (Zárlat.) 4 1/2% ezüstjárdék 99,75. 1860. sorsjegy 144.—. Déli vasut 32,50. 4% osztrák aranyjárdék 100,50. Osztrák hitelrészvény 241,40. Osztrák-magyar államvasut 150,35. Olasz járdék 92,50. 4% magyar aranyjárdék 99.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, augusztus 30. (Zárlat.) 4 1/2% papírjárdék 99,95. 4% osztrák aranyjárdék 100,10. Magyar koronajárdék 95,65. Osztrák-magyar bank 150,80. Déli vasut 32,70. Elbavölgyi vasu —. Londoni váltóár 204,55. Bécsi bankgyűléslet 139,20. Villamos részvény 155.—. 3% osztrák magyar aranykölcsön —. 4 1/2% osztrák ezüstjárdék 99,85. 4% magyar aranyjárdék 98,85. Osztrák hitelrészvény 240,90. Osztrák-magyar államvasut 150,20. Északny. vasut —. Bécsi váltóár 168,55. Párisi váltóár 810,38. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 288,10. Az irányzat tartott.

Páris, augusztus 30. (Zárlat.) 3% francia járdék 100,67. Francia járdék 92,15. Osztrák-magyar államvasut —. Francia törleszt. járdék 100.—. 4% magyar aranyjárdék 101,60. Török dohányrészvény 306.—. Osztrák Ländlerbank 517.—. 3 1/2% francia járdék 102.—. Osztrák földhitelintézeti részvény 1265.—. Déli vasut —. 4% osztrák aranyjárdék 101,60. Ottomanbank 566.—. Párisi bankrészvény 1032. Alpesi bányá részvény —. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 30. A sertésüzlet irányzata: könnyű áru változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) — krajaérg. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérg. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 42 1/2—43 1/2 krajaérg. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogrammival való súlyban) 44—44 1/2 krajaérg. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 45—45 1/2 krajaérg. II. Magyar s z edett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — krajaérg. Közép (páronkint 220—280 kilogramm súlyban) — krajaérg. — Könnyű (páronkint 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérg. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — krajaérg. — Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérg. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérg. — IV. Romániai ered. (I s t a c h l), Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérg. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérg. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 43—43 1/2 krajaérg. — Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 43 1/2—44 — krajaérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 44—44 1/2 krajaérg.

Sertéslétszám: 1899. aug. 28. napján volt készlet 40.743 darab, 1899. augusztus hó 29. napján felhajtott 402 darab, 1899. évi augusztus 29. napján elszállított 483 darab, 1899. augusztus 30. napjára maradt készletben 40.662 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 30. —

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Schuchter Károly és Propper Mór okleveles tanítókat a trencsén-templői állami elemi népiskolához rendes tanítókká kinevezte.

Megeirősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Tellyesniczky Kálmánnak, a budapesti tudomány-egyetem első számú bonctani széké mellett működő tanársegédnek, ugyanezen tanszék mellé adjunktussá történt megválasztását jóváhagyta és három esztendőre megerősítette.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Szűcs Lajos galántai járásbíróági segédteljesbíróvezetőt a trencsén-i Cservenyézhékké helyezte át. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kruboss Harola pruzskai állami elemi iskolai tanítónt a trencsén-templői állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

Pályázatok. Gyakornoki állásra a buzsiási, szécsényi, mária-radnai, módosi, hódshágyi, pozsonyi, kecskeméti, győri, nagyszalontai és a vajda-hunyadi kir. adóhivatalnál 15 nap alatt; számgyakornoki állásra a kolozsvári pénzügyigazgatóságánál 14 nap alatt; aljegyzői állásra a budapesti törvénytudományi 2. h. osztály; fogalmazói állásra a löcsei pénzügyigazgatóságánál 2 h. alatt; számgyakornoki állásra a nagykarolyi pénzügyigazgatóságánál 14 nap alatt; számgyakornoki állásra a nyitrai pénzügyigazgatóságánál 14 nap alatt; postamesteri állásra Moraván (Nyitra vármegye), Zólyvón (Szilgy vármegye) és Beregszón (Temes vármegye) 3 h. alatt; huszonnemű egészségügyi állásra a székesfehérváros kerületi előjáróságoknál szept. 30-ig.

Napirend.

Naplár. Csütörtök, augusztus 31. — Római katolikus: Raimund. — Protestáns: Raimund. — Görög-orosz: (augusztus 19.) András vt. — Zsidó: Elul 25. — A nap két reggel 5 óra 2 perckor. — Nyugszik este 6 óra 25 perckor. — A hold két éjjel 12 óra 12 perckor. — Nyugszik délután 3 óra 57 perckor.

A miniszterek nem fogadnak. A nyári löversenyek utolsó napja. Kezdeto délután 3 órakor.

Nemzeti múzeum: Természettajzi tóra, nyitva délelőtt 9—1-gig. Többi tárai 1 korona belépő díj mellett megtekintethetők.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-gig és délután 3—5-gig. Iparmúvészeti múzeum zárva. Országos Képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9—1-gig.

Közlekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-gig és délután 2—6-gig. Az összes könyvtárak zárva vannak.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Allandó kiállítás, kereskedeletörténeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-gig és délután 3—6-gig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-író központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 2-től este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-gig és délután 3—6-gig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-gig. A Hódolói díszterem. Eisenhut Ferenc óriási kőképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 20 krajcár.

Állatkert nyitva egész nap.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, augusztus 30.

Az időjárás helyzetét déli, délnyugati légneműk maximumok és északnyugati, illetve északkeleti maximumok jellemzik. A kontinensen a légneműk különbözőek kicsinyek, minek folytán itt az idő csendes. Egyébként az ég egész Közép-Európában változó felhőzetű s helyenkint esős. A hőmérséklet eloszlása alig változott, Európa délnyugati felében meleg, északkeleti felében hűvös az idő. Hazánkban főleg délen és keleten zivataros esők voltak. Tegnaptól Csáktornya, Zombor és Kolozsvár jelent zivatarot. A hőmérséklet általánosan emelkedett, ugyannyira, hogy tegnap az Alföld felől felénk helyt elérte a 30 fokot; az éjszake azonban az ország északi és keleti vidékein még hűvösebb.

Küldés. Tulnyomán száraz és meleg idő várható helyi zivatarokkal.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Duná, Rehárding, Pannau, Lins, Bocs, Pozsony, Komárom, Budapest, Páca, Mohács, Kompos, Ujvidék, Bencsova, Orsova, Magyarfalva, Zsolna, Troncsén, Szered, Esz-óthárd, Sárvár, Győr, Pottau, Zákány, Baros, Eszék, M. Szerdah., Zágráb, Eszék, Mirovics, Szamos, Kraszna, Latorca, Homonna, Uag) and water levels for various locations (Tisza, M.-Sziget, Tokoház, V.-Nándy, Tokaj, Tisza-Füred, Solnok, Csengerd, Szece, Török-Becse, Tittel, Ondóva, Bártfa, Topolya, Bodrog, Sajó, Hernád, H.-Németh, Berettyó, Margitfa, Csauca, N.-Várás, Belényos, Tenke, Gurahons, Zemplén, Békás, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Soborsin, Csauca, Makó, Temes, Kistó, Temesvár, Besekere).

Minden szó egyszeri beiktatása... betűkből 2 kr. Címmelettel...

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli indakozásokra ingyen adnak felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni.

APRÓHIRDETÉSEK és ELŐFIZETÉSEK felvételnek a BUDAPESTI NAPLO részére a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő dohányszékhelyen: Breuer nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkon.

Vezérléscsillagom Tudom, éretem édesem, mint vágódol vélem meg... Mesei csemege szőlő nemcsak a szőlő, hanem a szőlővel készült italok is...

Mesei csemege szőlő nemcsak a szőlő, hanem a szőlővel készült italok is... Kőhögésnél, rekedésnél vegyen 30 kr. Rétly-féle pemestefüccokkát.

COPYING OFFICE. Bárminemű írásmunkákat, leírásokat, sokszorosításokat és fordításokat mind e nyelven, úgy mint gyorsírói v. fonográf felvételeket elvállal a „YOST” írógép r. t. Erzsébet-körút 9-11. New-York palota.

Hölgyeim. Sajnálatos, hogy a t. hölgyek nem idejében látnak az arc apólasáshoz, mielőtt a napsugárak v. szél káros hatást idéznek el...

Készpénz kölesön birtokokra és házakra valódi becsérték háromnegyede... Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, Budapest, VI., Váci-körút 39.

BÁRÁNY DEZSŐ mthangor-készítő Bpest, VIII., Kerepesi-ut 57. (Guth-utca.) Vonós hangszeresek és vonós kórusok...

Memorandum! Mielőtt ágyba kerülök írrok. Nehogy, hosszúnak tekintsd. Hat hét alatt kétszer volt vérhányásom és elmentem a fűvőrdéhez.

70 frttal 1000 frt gyorsan elérhető. Tessék prospectusért és felvilágosításért Blockner I. hirdetés irodájába írni. Budapest, Sütő-utca 6.

Gyógyszeres-gyakornok felvétetik és feltöltik is megtudhatók az „Orangyal” gyógyszer-társulat Bodzás-Ujla köz. Zemplénnegy 4338

Elárulatónői vagy ehhez hasonló foglalkozást elvállal szolid üzletben egy fiatal leány. aki a fehérvárisban és a szabásban is teljesen járatos. Tízletési igényei szerények. Címe a Budapesti Napló kiadóhivatalában meg tudhatók, ugyancsak intézendők „B. K.” jelige alatt az esetleges írásbeli megkeresések. 2485

Miderráshoz varrálóknak, valamint tanulóknak fizetés mellett felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 2470

12 frttól csinosan burtozott külön bejárattal szoba szeptember hó 1-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Édes csemege szőlő. Édes csemege szőlő. Édes csemege szőlő.

En is csalódom! Ott voltam fél 2 óráig jelzett helyen, de hiába vártam! Nem bíhetem, hogy felültem akart volna... Levélnek komoly hangja kívánja ezt s így nem is bosszankodom, csak arra kérem, hogy egy újabb rendez-vous adjon olyankorra, mikor biztosan ejhét. Addig is ezer üdvözlöt.

Rákóczy-téren kis utcai szoba 10 forintért kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4835

Sztraka-Tannin-csokoládéja mindenféle hasmenést rögtön megszüntet. Kapható győgytárakban.

Kitűnően végzett, tanítóknak állást keres aké helyben akármelyik mint nevelőnk, szives megkereséseket. Szorgalmas-cimen továbbit a kiadóhivatal. 2462

Fűszerüzlet eladó. Egy 30 év óta fennálló jó forgalmu fűszerüzlet más vállalat miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2487

Köznevelőosztály, Nadrag 5 frt. Mellény 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt. Jöhet 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

Frommer Elemér Budapest, Váci-körút 28. Zálogházi cédulákat veszek. Eladok 13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltalakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemű ezüst műtőlvs tárgyakban, arany ferilánoknál kölgővel, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 kr-tól, tula remon-tóir órák 6 frt.

Miramare jól ismer. Levele teljes biztonsgában. Pótlételei nagyon súlyosak. Majd megalkusunk. Engedelmeskedni akarok csak szeressen. Mihelyt lehet látni óhajtom. 4836

Gazdasszonyok ajánlók egy gyermektel fiatal özvegy nő ki a háztartás minden ágában járatos. Cím a kiadóhivatalban. 4839

Csemege szőlő 5 kiós postakosarakban 1,45 - 1,70 és 1,96, valamint nemes faju gyümölcsök: őszibarack, körte, dinnye stb. megrendelhetők Tomesanyi Gyulánál Budapest, József-körút 41. Telefon 60-77. 4825

Fűszerüzlet eladó. Egy 30 év óta fennálló jó forgalmu fűszerüzlet más vállalat miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2487

Tanoncnak ajánlók egy 4 polgári iskolát végzett jó házból való fiu. Cím meg tudhatók a kiadóhivatalban. 2425

Fiume. A magyarországi kávéosk bevásárlási forrása. Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

nyiregyházi takarékpénztár egyesület gyakornoki állásra pályázatot hirdet. Kereskedelmi akadémiát végzett ifjak kervényeiket f. é. szeptember hó 10-ig az egyesület igazgatóságához nyujtsák be. Az állás szeptember 15-én elfoglalandó. Nyiregyháza, 1899. augusztus 29. Az igazgatósan. Katona puskaművelek aig' kiprobat. REVOLVEREKET és FEGYVEREKET

Szinész iskola. Beiratás mindnap 3-4-ik Rökk Szilárd-utca 4. sz. Rákosi Szidi színésziskolája. Esti tanfolyam ugyanott. Ugyanabban az időben. 4840

Iskolakönyvek. Az ország összes közepiskolából kövte és füvze jó állapotban, valamint körzők is nagy választékban kaphatók Bródy F. Budapest, Múzeum-körút 21. Ugyanottiskolai könyvek is a legjobb áron vételők. Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek. 2495

Szép kisebb és nagyobb lakások augusztusra kiadó. Nagydiófa-utca 15 és Nyár-utca 13 sz. keresztüljáró házban. Ugyanott két lóra való istállóberendezés eladó és pinchehelyiség kiadó. 4826

Harmonium amerikai szerkezetű 11 változattal és 2 tord változattal díszes gyártmány elegáns kiállítással olesón eladó. Kossuth Lajos-utca 12. a fényképésznél.

Szülők figyelmébe Egy fáváros írt-higens íz. hivatalnok-osalád elvállal 2-3 tanult teljes elhatára. Lakás valamennyi tanítélet közlebebe. Gondos felügyelet és tanulmányokban utbaigazítás. Ajánlatok F. A. alatt a kiadóba kéretnek. 2473

Ucai lakást keresek a Teréz- vagy Lipótváros valamelyik föbb utcáján, mely áll négy szobából megfelelő mellék-helyiségekkel. Azonnali behurcolkodásra alkalmas új ház előnyben részesül. Ajánlatokat „Azonnal” jelígevel a kiadóhivatalba kérek. 2480

MIRJAM Irta: Dr. KISS ARNOLD veszfőmi főorvosi. Remek nyelvezettel nők számára írott magyar nyelvű zsidó Imádságos Könyv. ÁRA: Vászonskötésben 2 frt 50 kr. Bőrötés 3 frt 50 kr. Csontutántartu díszes kötés 5 frt. Legfőnőbb nomabb bőrötés 6 frt. Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18. szám.

Cimbalom szép kinezésű, jó hanggal, 30 forintért tokkal egyült eladó. Kis Mátyás gyógyszerésznél Erdő-Szt.-Györgyörön. 4846

Bonnet keresek, ki a magyarul s németül folyékonyan beszél. (Vidék ki nagy városba.) Levélbeli ajánlkozások a Budapesti Napló kiadóhivatalába címzendők J. P. jelige alatt. 2491

Vasalóni ki igen szépen és jutányosan vasal, elfogad férfiak és női fehérneműt vasalására. Cím a kiadóban. 2483

Vasalóni ki igen szépen és jutányosan vasal, elfogad férfiak és női fehérneműt vasalására. Cím a kiadóban. 2483

Hyacinthen (Jetté zu pflanzen) Prachtortimont v. 10 Sort. 5. Topf 3.- Mk. 7. Glaser 4.- Mk. empfindlich als Spezialität: Hyacinthen-Huck, Erfurt (Kultur-Anleitung gratis.)

Revolver börtáka 1.-, 1-80, 2.- Vidéki székfűrés naponta utánvétel mellett. Képes árjegyzék revolverek, fegyverek, lövészek s vadász felszerelések iránt kívánságra ingyen és bérmentve küldünk. Tiller Mór és Társa csász. és kir. udvari ogyonruha ártárolók Budapest, Károly-laktanya.

Revolver börtáka 1.-, 1-80, 2.- Vidéki székfűrés naponta utánvétel mellett. Képes árjegyzék revolverek, fegyverek, lövészek s vadász felszerelések iránt kívánságra ingyen és bérmentve küldünk. Tiller Mór és Társa csász. és kir. udvari ogyonruha ártárolók Budapest, Károly-laktanya.

„Fox-terrier” Kőlyök kutya jutányosan eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4842

Szódvizgyarat állítanak fel ott, hol jól menne, ki ilyen helyet ajánl, azt szépen honorálom, ha ajánlatát igénybe veszem. Cím a kiadóhivatalban. 4844

Nyomatott a „Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körfőrgő-zépen, Budapest, IX., Üllés-ut 25.

Nyomatott a „Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körfőrgő-zépen, Budapest, IX., Üllés-ut 25.

Nyomatott a „Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körfőrgő-zépen, Budapest, IX., Üllés-ut 25.

Nyomatott a „Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körfőrgő-zépen, Budapest, IX., Üllés-ut 25.

Nyomatott a „Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körfőrgő-zépen, Budapest, IX., Üllés-ut 25.